

Pytania z historii Polski

<http://www.staypoland.com/historia-polski.htm>

(*Rzeczpospolita* to polskie tłumaczenie słowa *republika*. Tak od momentu gdy uformowała się demokracja szlachecka nazywano Królestwo Polskie. A po wspólnej Unii również Wielkie Księstwo Litewskie. *Monarchia* z Królem ale i *Republika* zarazem bo *rzeczpospolita szlachecka*. (Nie zapomnij: dla Polaków określić Polskę jako „Republika Polska” jest nie do przyjęcia, jest obraźliwe. Możliwe jest **tylko**: „Rzeczpospolita Polska”)

I Rzeczpospolita współczesna nazwa państwa zwanego dawniej Rzeczpospolitą, obejmującego na początku, w XIV wieku Koronę Królestwa Polskiego a później przez stulecia i Wielkie Księstwo Litewskie, a więc tereny dzisiejszej środkowo-wschodniej Polski, około 3/4 terenu dzisiejszej Ukrainy, cały obszar Białorusi, Litwy, Łotwy oraz częściowo Estonii, Rosji, Mołdawii i Słowacji. Nazwa państwa „Rzeczpospolita” powszechnie używana od połowy XV w., czyli od ukształtowania się ustroju tzw. demokracji szlacheckiej do III rozbioru w 1795.

Pierwszy udokumentowany przykład użycia terminu Rzeczpospolita dla określenia państwa polskiego, znajdujemy w akcie wierności Maćka Borkowica złożonym królowi Kazimierzowi Wielkiemu 16 lutego **1358** w Sieradzu.

Za początek demokracji szlacheckiej najczęściej przyjmuje się rok 1454, w którym na mocy przywilejów nieszawskich szerokie kompetencje zdobyły sejmiki szlacheckie.

Początki historii stosunków polsko-litewskich sięgają wieku XIII, gdy zjednoczone przez Mendoga państwo, zagarnawszy część terenów ruskich, wdało się w pierwsze zatargi sąsiedzkie z książętami polskimi.

Epoka wzajemnych walk i najazdów, choć na krótko przerwana sojuszem Władysława Łokietka z Giedyminem, trwała w praktyce do roku **1385**, gdy zawarto pierwszą polsko-litewską unią personalną – **unię w Krewie** – Król Polski był jednocześnie Wielkim Księciem Litewskim, przy zachowaniu odrębności Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego.

W ciągu kolejnych dziesięcioleci uregulowania prawne dotyczące związku obu państw ulegały zmianom, zdarzało się nawet, że unia w praktyce była zawieszona. Kolejną wielką zmianę przyniosło zawarcie **unii lubelskiej w 1569**. Stworzyła ona podwaliny dla nowego tworu –

Rzeczypospolitej Obojga Narodów i funkcjonowała aż do uchwalenia konstytucji 3 maja w 1791.

Od 1791 do 1795 roku, to znaczy do III Rozbioru Polski, tworzyła się nowa Rzeczpospolita w prawie Konstytucji 3 Maja.

II Rzeczpospolita (państwo polskie między I a II wojną światową)

od **11 listopada 1918** (Rada Regencyjna przekazała władzę nad podległym jej wojskiem Józefowi Piłsudskiemu, co uznano później za datę odzyskania pełnej niepodległości)

do **17 września 1939** (Prezydent RP udaje się na emigrację, od tego momentu działają władze RP na Uchodźstwie).

III Rzeczpospolita (obecne państwo polskie)

od **31 grudnia 1989**

do **dzisiaj**

Miasta - stolice Polski

Gniezno 966 – 1041

Legenda głosi, że: trzej bracia Lech, Czech i Rus przedzierali się przez puszcze szukając miejsca, gdzie mogliby się osiedlić. Nagle zobaczyli wzgórze, na którym na starym samotnym dębie siedział orzeł. Wtedy Lech powiedział: "Tęgo orła białego przyjmuję za godło ludu swego, a wokół dębu zbuduję gród swój i od orlego gniazda Gniezdnem go nazwę". Pozostali bracia poszli dalej szukać miejsca dla swoich ludzi, Czech podążył na południe, a Rus na wschód.

W X w. Gniezno stanowiło jeden z grodów stołecznych (stolic) państwa Piastów, obok m.in. Ostrowa Lednickiego, Poznania i Gieczu (miasta Wielkopolski). Grodów stołecznych, czyli miejsc gdzie wzniesiono tzw. palatia książęce było kilka, lecz zgodnie z dokumentem "Dagome iudex" z ok. 991, jedyną formalną stolicą państwa polskiego było Gniezno.

Mieszko I po 966 zbudował w Gnieźnie kościół, w którym pochowano jego żonę Dąbrówkę, na terytorium zaś grodu wznosił kamienny zamek z kaplicą, później na miejscu kaplicy wzniesiono kościół św. Jerzego.

W 1000 odbył się w Gnieźnie zjazd, w którym uczestniczył Bolesław I Chrobry i cesarz niemiecki Otton III; proklamowano wtedy utworzenie arcybiskupstwa i metropolii gnieźnieńskiej. Także wtedy świątynię wybudowaną przez Mieszka I wyniesiono do rangi katedry. Były to bardzo ważne w ówczesnej Europie decyzje.

W 1018 r. miasto przeżyło ciężką klęskę: pożar strawił podgrodzie wraz z kościołem

katedralnym, który do 1025 przeistoczył się w piękną, romańską katedrę.

W 1025 w Gnieźnie miała miejsce koronacja Bolesława Chrobrego na pierwszego króla Polski.

W 1038 do Gniezna wtargnął książę czeski Brzetysław I, pozostawiając po sobie spalone podgrodzia i zniszczoną, ograbioną katedrę oraz zburzony zamek książęcy. Na skutek tego Kazimierz Odnowiciel przeniósł stolicę do Krakowa. **Herb Gniezna zwieńczony jest koroną królewską.**

Kraków 1041-1596

Kazimierz I Karol Odnowiciel (ur. 25 lipca 1016, zm. 28 listopada 1058 w Poznaniu) – książę z dynastii Piastów, władca Polski w latach 1034-1058 (z przerwami), syn Mieszka II przeniósł w 1041 stolicę do Krakowa. Kraków był później stolicą dzielnicy senioralnej w okresie dzielnicowym 1137 – 1320. Okresie zakończonym koronacją w Krakowie Króla Łokietka.

Kraków był stolicą w czasach dynastii królewskich Piastów i Jagiellonów. Przestał być stolicą gdy rozpoczął się okres wolnych elekcji.

Do marca 1596 Kraków był faktyczną stolicą Polski i siedzibą polskich królów.

Herb Krakowa zwieńczony jest koroną królewską.

Warszawa 1596 -

Wraz z wygaśnięciem dynastii Jagiellonów, po śmierci Zygmunta Augusta, w 1573 odbyła się pierwsza wolna elekcja, to jest wybór króla. W podwarszawskiej wsi Kamion wybrano na króla Henryka Walezego. Henryk Walezy po roku królowania uciekł do Francji w nadziei, że zostanie tam królem. Po roku więc, we wsi Wielka Wola, na terenie obecnej dzielnicy Warszawy - Woli, szlachta zdecydowała, że królem zostanie Stefan Batory jeśli poślubi wcześniej córkę ostatniego Jagiellona, Zygmunta Augusta. Po swoim wyborze Król Stefan Batory już w czasie swojego panowania często przebywał w Warszawie (i w Grodnie) by być bliżej toczącej się wojny z Moskwą.

W 1587 na polach pod Wielką Wolą odbyła się kolejna elekcja, na której wprowadzono na tron pierwszego z dynastii Wazów - Zygmunta III Wazę. Królowie z dynastii Wazów pretendowali do tronu szwedzkiego. I im również wygodniej było przebywać w bardziej na północ wysuniętej Warszawie niż w Krakowie.

Decyzja przeniesienia dworu królewskiego do Warszawy zapadła w marcu 1596, po pożarze Zamku Królewskiego na Wawelu, i była realizowana etapami. Król wraz z dworem przybył do Warszawy najprawdopodobniej 16 marca 1596, a następnie wprowadził się na stałe do uprzednio przebudowanego zamku warszawskiego, wracając z wojny moskiewskiej w 1611.

Wówczas, faktyczna stołeczność miasta nie została potwierdzona żadnym aktem prawnym. Warszawa oficjalnie nie była stolicą i aż do upadku Polski w 1795 przysługiwało jej wyłącznie miano miasta rezydencjonalnego Jego Królewskiej Mości.

Oficjalnie rangę miasta stołecznego Warszawa uzyskała dopiero w 1952 roku.

Herbem Warszawy jest Syrenka z **koroną królewską.**

Początek Polski w Legendach

(przykład legendy opowiadanych dla dzieci)

Kim był Piast Kołodziej ?

(postać z polskich legend, nie historyczna !)

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Piast>

Piast (zwany także Piastem Kołodziejem (kołodziej robił koła do wozów, zawód bardzo techniczny i nobilitujący) lub Piastem Oraczem) – **był legendarnym** protoplastą - **założycielem dynastii Piastów** (pierwszej dynastii Królów Polski), ojcem Siemowita a mężem Rzepichy.

Pojawia się w Kronice Galla Anonima, w historii Wincentego Kadłubka.

Co się stało z Popielem ? *(postać z polskich legend, nie historyczna)*

http://www.poema.art.pl/site/itm_78059_legenda_o_krolu_popielu.html

Legenda o Królu Popielu czyli Jak złego Popiela zjadły myszy.

W kruszwickim zamku żył Popiel stary
Co za swe zbrodnie doznał słusznej kary
I choć to dziwne, każdy w to wierzy,
Że małe myszki zjadły króla w wieży

Zdawałoby się, że wody Gopła są takie spokojne. Leciutko kołysane wiatrem fale igrają w promieniach słońca i kuszą do zabawy.

Ale burzową nocą, gdy huczy wiatr, niosą się od jeziora groźne pomruki, jęki i westchnienia. Kto w taką noc odważy się zbliżyć do jego brzegów usłyszy straszną opowieść...

Przed wiekami, nad wodami Gopła wznosił się warowny gród Kruszwica. Rządził tu król Popiel - zły i okrutny, a jego miecz obficie spływał krwią poddanych. Do najbardziej niecnych czynów podjudzała go jednak żona Gerda, piękna i podstępna Niemka. To ona wymyślała coraz to nowe i okrutniejsze udręki dla ludu.

Miał król Popiel swą radę starszych, w której zasiadali jego stryjowie. Ale nie w smak mu było słuchać ich rad, a Gerda stale podsycala jego chępliwość:

- Co z ciebie za król, mój Popielku, kiedy musisz dawać posłuch tym starcom - mówiła - Tyś król i pan, a starców trzeba się pozbyć, bo stracisz tron.

Nie minęło wiele czasu jak uradzili, że stryjów pozbyć się trzeba podstępem.

Przedtem jednak, bo tak kazał zwyczaj, Popiel udał się do siwowłosego wróża, by ten powiedział co się wydarzy, jaki będzie los króla i tronu. Długo czekał Popiel na wyrocznię, aż usłyszał:

- Królu, twoja władza jest silna, silna podstępem i orężem, ale ponad twoją władzę są myszy - i dodał - Panie, strzeż się myszy!

- Cóż pleciesz starcze, ja mam się bać myszy? - zdziwił się Popiel ja, który nie boję się wilków, żubrów i niedźwiedzi, mam się lękać małych myszy?

Nie przejął się Popiel tą wróżbą, która zdała mu się wielce śmieszną i wcale nie myślał zaniechać ułożonego planu pozbycia się stryjów. Gdy minęła pora zasiewów posłał umyślnych z pokłonami i zaproszeniem stryjów na zamek kruszwicki. Zdziwili się stryjowie, zastanawiali, ale w końcu uznali, że Popiel musiał się zmienić, pragnie zgody z rodziną i postanowili przyjąć zaproszenie. Przybyłych do Kruszwicy stryjów już na zamkowym dziedzińcu powitał Popiel uniżonymi przeprosinami:

- Przyjmijcie stryjowie moja skruczę, zapomnijcie urazy. Kłaniam się waszej mądrości i o rady śmiem prosić. Najpierw jednak trzeba wam odpocząć i posilić się, bo strudzeni jesteście drogą - i dodał - Zapraszam stryjowie na ucztę pojednania.

Gerda, zawsze zimna i wyniosła, była teraz przymilna i z uśmiechem zapraszała do uczty, częstując gości dziczyzną, miodem i chłodnym piwem. Kiedy biesiadnikom miód uderzył do głów, odprawiła wszystkie sługi i sama przyniosła z piwnicy dzban przedniego miodu, który po drodze zaprawiła trucizną. Połała miód stryjom, skrzętnie omijając puchar Popiela.

Pojął wtedy Popiel, że oto stało się i przeraził się tym czynem, ale było już za późno, bo po chwili goście zaczęli padać z ław. Zwijali się z okrutnego bólu, wydawali nieludzkie jęki i wołali z przerażeniem:

- Zdrada! Trucizną nas bratanek napoił! Pomsta mordercy! Najstarszy z nich, Mieszko, przed śmiercią jeszcze wychrypiął:

- Klątwa na was, na cały ród Popielów!

- Przeklinam was, a śmierć wasza niech będzie straszniejsza od naszej!

Chwilę jeszcze słyhać było jęki i krzyki, aż nagle wszystko ucichło, tylko za grubymi murami wył wiatr, a niebo przecinały błyskawice. Gerda szybko wzięła się do dzieła, potrząsnęła oniemiałym Popielem i nakazała mu pomoc w uprzątnięciu ciała. Przywiązawszy każdemu kamień do nóg, pod osłoną nocy, wrzucali ciała stryjów do huczącego jeziora. Nazajutrz rano, nagabywani o gości opowiadali:

- Pewnie stryjom nie podobało się u nas.

- Wyjechali nocą, chociaż ostrzegaliśmy ich przed burzą. - Żeby tylko nic im się nie stało! Czyniono poszukiwania zaginionych, ale bez skutku.

Rozpaczały rodziny sądząc, że ich bliscy utonęli w czasie burzy podczas przeprawy przez Gopło..... Ludzie z okolicy zaczęli się domyślać, że w zamku stało się coś strasznego, ale groźba śmierci zamykała im usta. Popiel, teraz już pewien swego tronu i bezkarny, łupił swój lud, coraz cięższe stosował kary i w coraz większe obrastał bogactwo, które trwonił na hulankach i pijaństwie.

I tak jakiś czas było i tak pewnie dalej by się działo, gdyby nie nadszedł czas kary. W zamku niespodziewanie pojawiły się myszy. Tysiące myszy, które dziwnie dysząc, maszerowały od strony jeziora. Na nic zdała się walka z nimi. Z każdej sieczonej na pół myszy pojawiały się dwie następne, a ilość ich wciąż rosła i rosła. Naraz Popiel pojął, że oto spełniła się klątwa stryjów i że z ich ciał lęgnie się ta złowroga plaga.

- Musimy uchodzić na wyspę, schronić się w wieży! - wołał Popiel.

Dopadali do brzegów jeziora, do łodzi. Wiosłując zaciekle, co sił uciekali przed goniącymi ich stworzeniami. Dopadłszy wreszcie wieży, zamknęli solidne, żelazem okute wrota, wdrapali się na sam szczyt i wtedy z ulgą odetchnęli:

- Tu jesteśmy bezpieczni, tu nas nie dopadną! Wychylił się jeszcze Popiel, spojrział w dół i aż cofnął z osłupienia - myszy przepłynęły jezioro i obległy wieżę. Za chwilę drobnymi ząbkami przegryzły kute wrota i z piskiem pędziły w górę. W mgnieniu oka zjadły króla Popiela i jego żonę i ...zaległa cisza. Jedynym dźwiękiem, który zakłócał nagłą ciszę był brzęk królewskiej korony, toczącej się po schodach wieży.

Przyszła zima, ziemię otulił kożuch śniegu, a kruszwicką okolicę ogarnął spokój. Niepokój ludzi budziła cisza jaka panowała na zamku. Już od dawna nikt nie wychodził, nie wyjeżdżali konni, nie unosił się dym z komina. Wreszcie młody kmieć odważył się

pójść na zwiady i przyniósł przerażającą i zarazem radosną wieść:

- Król nie żyje ! - W wieży tylko myszy grasują ! - wołał radośnie - Patrzcie co zostało po Popielu! - wykrzyknął i podniósł rękę, w której trzymał koronę króla Popiela.

Taka była kara za podstępny i okrutny mord, za udrękę ludu i o tym opowiada huczące nocą jezioro

Dynastie królewskie w Polsce

Na tronie polskim zasiadali królowie

- z dynastii **Piastów** od koronacji Bolesława Chrobrego (**1025**) do śmierci Kazimierza Wielkiego (**1370**)
- Królowa Jadwiga Andegaweńska (ur 1373 – zm 1399). Królowa przyjechała z Węgier, matką jej była siostra Kazimierza Wielkiego, ostatniego króla Piasta. Ojciec z rodziny francuskiej był królem Węgier.
- Król Władysław Jagiełło rozpoczął dynastię **Jagiellonów** po ślubie z Królową Jadwigą (**1386**). Dynastia upadła po śmierci Króla Zygmunta Augusta (**1572**) który nie miał syna.
- **królowie elekcyjni**: pierwszym wybranym królem był w 1573 Henryk Walezy, francuz. Królowie byli wybierani do III Rozbioru Polski, miejscem elekcji była wieś Wielka Wola (stad nazwa dzisiejszej dzielnicy Warszawy: Woli) pod ówczesną Warszawą, to znaczy dzisiejszym Starym Miastem w Warszawie.
W wolnej elekcji szlachta zdecydowała, że królem zostanie, związany z Grodnem, Stefan Batory. Wybierani byli królowie z dynastii Wazów: Zygmunt, Władysław i Jan Kazimierz, jak i z dynastii Wettynów: August II Mocny i August II Sas.
Ostatni król elekcyjny, August Poniatowski (wybrany w **1764**) panował do 1795.

Wymień najsłynniejsze insygnia koronacyjne królów Polski ?

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Szczerbiec>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Polskie_insygnia_koronacyjne

Insygnia polskich monarchów: to jest oznaki władzy, godności i stanu królewskiego królów polskich używane podczas ceremonii koronacyjnych. Były nimi: korona, jabłko, berło, miecz. Poprzez tragiczne dzieje Polski, rozbiory i okupacje nie wiele pozostało dziś autentycznych insygniów w polskich skarbcach.

Koronę Chrobrego, którą koronowało się 17 polskich monarchów od króla Łokietka do króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, jak i większość polskich klejnotów królewskich zrabowali Prusacy na Wawelu w 1795 roku. I Prusacy w 1809 z rozkazu zbankrutowanego króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III, przetopili je na złote monety.

Najcenniejszym zachowanym znakiem monarchów polskich jest niewątpliwie:

Miecz Szczerbiec (według legendy wyszczerbiony na Bramie Kijowskiej w wyprawie Bolesława Chrobrego)

Szczerbiec - miecz koronacyjny królów Polski, jeden z najcenniejszych zabytków i unikatowe świadectwo polskiej historii.

Jedynie zachowane insygnium koronacyjne dynastii piastowskiej. Wywieziony w 1939 roku wrócił na Wawel.

Najważniejsze daty z historii Polski. Kalendarium

chrzest Polski 966 Mieszko I (pierwszy władca polski) przyjmuje chrzest i poślubia księżniczkę czeską – Dobrawę. Jest to pierwszy krok w chrystianizacji pierwotnie pogańskiego narodu polskiego.
zjazd w Gnieźnie 1000
Koronacja Bolesława Chrobrego 1025 Bolesław Chrobry zostaje koronowany na pierwszego króla polskiego, dzięki wsparciu Ottona III, cesarza rzymskiego narodu niemieckiego. Dowodem dobrych stosunków między obu władcami był zorganizowany w 1000 roku zjazd gnieźnieński.
śmierć Bolesława Krzywoustego - początek Polski dzielnicowej 1138
sprowadzenie Krzyżaków do Polski przez księcia mazowieckiego Konrada 1226 Początkowo mają oni pomóc w podbiciu pogańskich Prusów. Z czasem Krzyżacy rosną w potęgę, ich obecność w kraju zaczyna zagrażać bezpieczeństwu Polski.
najazd Tatarów, bitwa pod Legnicą 1241 (po zniszczeniu Kijowa i Rusi), sięjąc spustoszenie w południowej części kraju. Dopiero na Śląsku udaje się

powstrzymać ich ekspansję.
Koronacja Władysława Łokietka w 1320 w Krakowie na Króla Polski oznacza koniec rozbicia dzielnicowego.
bitwa pod Płowcami - zwycięstwo Polski nad Krzyżakami 1331
zjazdy w Wyszehradzie, ówczesnej stolicy Węgier, monarchów Czech – Jana Luksemburskiego, Węgier – Karola Andegaweńskiego i Polski - Kazimierza Wielkiego w 1335 i w 1338 roku Na drugim zjeździe szukano m.in. wspólnego rozstrzygnięcia sporu z Krzyżakami.
(pierwsza) Unia z Litwą w Krewie 1385 Unia w Krewie wyznacza nowy kierunek polityki polskiej. Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jednoczą się przeciw wspólnemu wrogowi - Zakonowi Krzyżackiemu. Na czele obu państw staje monarcha z dynastii Jagiellonów, który wybiera na swoją stolicę Kraków.
bitwa pod Grunwaldem 15 lipca 1410 Na polach pod Grunwaldem stoczono największą w historii średniowiecznej Europy bitwę między siłami Zakonu Krzyżackiego a zjednoczonymi oddziałami polsko-litewskimi. Potęga Krzyżaków zostaje ostatecznie złamana.
bitwa pod Warną 1444
Unia lubelska z Litwą 1569 z połączenia ziem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego powstaje największe mocarstwo w Europie
Konfederacja warszawska, pierwsza wolna elekcja 1573
Unia brzeska - 1596 połączenie Cerkwi prawosławnej z Kościołem łacińskim w Rzeczypospolitej Obojga Narodów
Potop szwedzki 1655 -1660
Odsiecz wiedeńska 1683 pod wodzą Jana III Sobieskiego. W historiografii uważana jest za jedną z najważniejszych bitew europejskich, gdyż zahamowała ekspansję Turków Otomańskich w Europie
Elekcja ostatniego Króla Rzeczypospolitej Obojga Narodów: Stanisława Augusta Poniatowskiego 1764
I rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy 1772
Sejm czteroletni 1788 – 1792 uchwalenie Konstytucji 3 Maja 1791 Konstytucja 3 maja nadana przez króla Stanisława Poniatowskiego, pierwszy akt tego typu w Europie, drugi na świecie (po Stanach Zjednoczonych). Ustanawia dziedziczość tronu oraz znosi liberum veto.
Konfederacja targowicka 1791
II rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję i Prusy 1793
Powstanie kościuszkowskie, bitwa pod Raławicami 1794 Walki przeciwko zaborcom nie przynoszą efektu. Rok później w wyniku trzeciego rozbioru Polska znika z mapy świata.
III rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy 1795 Abdykacja w Grodnie Króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.
Wybuch Powstania listopadowego 29/30 listopada 1830 nieudana próba zrzucenia jarzma rosyjskiego. Ostatecznie zostaje stłumione we wrześniu 1831 roku.
Wybuch Powstania styczniowego 22 stycznia 1863
I wojna światowa 1914-1918
Odzyskanie niepodległości przez Polskę 11 listopada 1918 Józef Piłsudski zostaje Naczelnikiem Państwa. Granice państwa są jeszcze niestabilne, toczą się walki o

tereny sporne z Ukrainą, Niemcami, Litwą i Czechosłowacją.
Wojna polsko-bolszewicka 1919-1921 bitwa warszawska (Cud nad Wisłą) 12-25 sierpnia 1920
Wybuch II wojny światowej 1 wrzesień 1939 i 17 wrzesień 1939
Powstanie w getcie warszawskim kwiecień 1943
Wybuch Powstania Warszawskiego 1 sierpnia 1944 . Powstanie trwało 63 dni. (1 sierpnia – 2 października). Jego głównym celem jest wyzwolenie stolicy spod władzy Niemców i zdobycie suwerenności. Powstanie zostaje stłumione, Warszawa obrócona w gruzy, a powojenny polski rząd tworzą komuniści zależni od Związku Radzieckiego.
Zakończenie II wojny światowej, bezwarunkowa kapitulacja III Rzeszy 8 maj 1945 (W Polsce za dzień końca wojny przyjmuje się 8 a nie 9 maja. Kapitulacje Niemcy podpisali według czasu europejskiego tuż przed północą, według czasu moskiewskiego już po północy).
Powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność 31 sierpień 1980 Strajki w Gdańsku zapoczątkowują falę manifestacji w całym kraju. Założony w Stoczni Gdańskiej NSZZ Solidarność utożsamia dążenia Polaków do uzyskania swobód politycznych i ekonomicznych. Organizacja ta błyskawicznie zyskuje zwolenników (w szczytowym momencie liczy 10 mln członków). Jej przywódca, Lech Wałęsa, z zawodu elektryk, otrzymuje w 1983 roku Pokojową Nagrodę Nobla.
Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce 13 grudnia 1981 generał Wojciech Jaruzelski wprowadza stan wojenny. Zostaje zarządzona godzina policyjna, ograniczeniu ulegają prawa obywatelskie, wojsko kontroluje wszelkie formy działalności obywateli.
Obrady Okrągłego Stołu, koniec rządów komunistycznych 1989 Partia komunistyczna (PZPR Polska Zjednoczona Partia Robotnicza) zezwala na wolne wybory, które wygrywają kandydaci bloku solidarnościowego. W rządzie zasiadają wyłącznie przedstawiciele Komitetu Obywatelskiego. Tadeusz Mazowiecki zostaje pierwszym niekomunistycznym premierem Polski. Rok później Lech Wałęsa wygrywa wybory prezydenckie.
wstąpienie Polski do NATO 12 marca 1999
wstąpienie Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004

Najważniejsze daty wspólnej historii Korony Polskiej z Wielkim Księstwem Litewskim. Kalendarium

Sprowadzenie Krzyżaków do Polski przez księcia mazowieckiego Konrada w 1226 Krzyżacy mieli pomóc w podbiciu pogańskich Prusów. Z czasem Krzyżacy rosłą w potęgę, ich obecność w kraju zaczyna zagrażać bezpieczeństwu Polski i Wielkiemu Księstwu Litewskiemu
Sojusz 1325 roku między królem Władysławem Łokietkiem a księciem litewskim Giedyminem. Przymierze zostało poparte ślubem zawartym pomiędzy córką władcy Litwy – Aldoną (która na chrzcie przyjęła imię Anna) i następcą Władysława, jego synem, który później zostanie królem, Kazimierzem Wielkim.
Unia w Krewie w 1385 Unia w Krewie była pierwszym z sześciu aktów unijnych, podpisanych między Wielkim Księstwem Litewskim a Królestwem Polskim. Układ przewidywał małżeństwo Wielkiego Księcia Litewskiego Jagiełły z Królową Polski Jadwigą, oraz chrzest Litwy. Jagiełło przyjął imię Władysław, od imienia Władysława Łokietka. W wyniku Unii na czele obu państw stanął monarcha z dynastii Jagiellonów, który na swoją stolicę wybrał Kraków. Była to unia personalna dwóch państw.
Unia wileńsko - radomska w 1401 Wielki Książę Litewski, Witold potwierdził podległość Królowi polskiemu. W przypadku bezpotomnej śmierci Króla Władysława Jagiełły nowego króla Polski wybierać mieli wspólnie panowie polscy i bojarowie litewscy.
Unia horodelska – zawarta w 1413 w Horodle (dziś w województwie lubelskim, na brzegu rzeki Bug) Potwierdzała wspólną politykę obu państw, wprowadziła instytucję odrębnego Wielkiego Księcia Litewskiego wybieranego przez króla Królestwa Polskiego za radą i wiedzą bojarów litewskich oraz panów polskich, wspólne sejmy i zjazdy polsko-litewskie, urzędy wojewodów i kasztelanów na Litwie, a litewską

szlachtę zrównała z polskimi rodami.

Bitwa pod Grunwaldem 15 lipca 1410

Na polach pod Grunwaldem stoczono największą w historii średniowiecznej Europy bitwę między siłami Zakonu Krzyżackiego a zjednoczonymi oddziałami Polski i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Bracia - Król Władysław Jagiełło i Wielki Książę Litewski Witold złamali potęgę Krzyżaków.

Unia grodzieńska (zawarta w Grodnie) w 1432 potwierdziła Unie w Krewie i horodelską nie zmieniając charakteru Unii personalnej między Polską a Wielkim Księstwem Litewskim.

Unia mielnicka zawarta w Piotrkowie 3 października 1501 r. i zatwierdzona przez Aleksandra Jagiellończyka 23 października 1501 roku w Mielniku. *Unia mielnicka nie weszła w życie.*

Pierwsza lecz nieudana próba zjednoczenia Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Postanowienia Unii mielnickiej:

--Zjednoczenie Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego w jedno państwo (łączą się i spalają w jedno nierozdzielne i nieróżne ciało).

--Wspólna elekcja władcy, króla polskiego. Mieli w niej brać udział ze strony litewskiej biskupi katoliccy, wojewodowie i kasztelanowie. Było to wówczas tylko 9 osób (4 biskupów, 3 wojewodów, 2 kasztelanów), a na dodatek ich nieobecność nie podważała prawomocności elekcji. Jagiellonowie tracili tym postanowieniem dziedziczne prawa do Litwy.

--Ustalono obowiązek wzajemnej pomocy wojskowej.

--Nad sprawami całego państwa miała obradować wspólna rada. Każda ze stron miała obowiązek udzielania rady i pomocy drugiej stronie.

--Postanowiono ujednoczyć monety, nadając im jednakową formę i wagę.

--Zatwierdzono układy wiążące każde z państw z innymi państwami, z zastrzeżeniem, że nie mogą one szkodzić drugiej stronie.

--Wprowadzono przysięgę dla starostów i urzędników obejmujących swe funkcje.

--Każdy przyszły władca został zobowiązany do zatwierdzenia wszelkich dotychczasowych praw Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego podczas koronacji.

--Postanowiono, że zawarta umowa będzie obowiązywać na wsze czasy.

--Umowa, oprócz zaprzysiężenia przez członków rady panów (senatu), celniejszych ze szlachty i zatwierdzenia przez elekta (co się stało 23 października), miała być zatwierdzona również przez prałatów, panów, szlachtę i bojarów litewskich.

Unia lubelska w 1569

Druga, tym razem udana próba ściślejszego połączenia Korony i Księstwa.

Była to unia realna, w odróżnieniu od unii personalnych w Krewie i w Horodle, wiążących oba państwa osobą władcy (unia personalna). W jej wyniku powstała państwa Rzeczpospolita Obojga Narodów – ze wspólnym monarchą, herbem, sejmem, walutą, polityką zagraniczną i obronną – zachowano odrębny skarb, urzędy, wojsko i sądownictwo.

Z połączenia ziem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego powstaje największe mocarstwo w Europie.

Postanowienia Unii lubelskiej:

--Oba państwa miały mieć jednego władcę wybieranego wspólnie przez oba narody w wolnej elekcji i koronowanego na króla Polski i wielkiego księcia Litwy w Krakowie.

--Powołano wspólny Sejm walny, obradujący w Warszawie, którego izba poselska składała się ze 120 posłów koronnych i 48 litewskich, a w skład Senatu weszło 113 senatorów koronnych i 27 litewskich.

--Oba człony Rzeczypospolitej zobowiązały się prowadzić wspólną politykę obronną i zagraniczną

Zachowano odrębne urzędy centralne, tytuły i dostojeństwa z zakresem kompetencji identycznym w obu krajach

--Wprowadzono identyczną monetę, bitą osobno w każdym państwie. Odrębny pozostał skarb Polski i Wielkiego Księstwa.

--Zachowano odrębne wojsko polskie i litewskie

--Zachowano odrębne języki urzędowe (na Litwie język ruski)

--Egzekucja królewskiej i podważanie nadań królewskich nie miały zastosowania na Litwie

--Uchwalono unifikację systemów prawnych

--Zniesiono zakaz nabywania przez Polaków dóbr na Litwie

Wojny Wielkiego Księstwa Litewskiego w sojuszu z Koroną (nazywane od IV wojny wojnami Rzeczpospolitej) z Wielkim Księstwem Moskiewskim.

I wojna **1492–1494** (Litwa traci na rzecz państwa moskiewskiego Księstwo Wiaziemskie)

II wojna **1500–1503** (Litwa traci na rzecz państwa moskiewskiego Księstwa Wierchowskie, Księstwo Czernichowskie)

III wojna **1507–1508**

IV wojna **1512–1522** (bitwa pod Orszą, 1514. Litwa utraciła na rzecz państwa moskiewskiego Smoleńsk i ziemie Smoleńską.)

V wojna 1534–1537 (bezsukteczna wojna z Moskwą w celu odzyskania Smoleńska i Siewierszczyzny)
VI wojna 1558–1570 (Litwa traciła na rzecz Rosji: wschodnią część Inflant, biskupstwo dorpackie, wschodnią część Estonii, Połock z zamkiem Turowla, część ziemi witebskiej. W wyniku zagrożenia podstaw egzystencji Wielkiego Księstwa Litewskiego nastąpiło ściślejsze jego zespolenie z Polską, która jako sojusznik Litwy w ciągu 7 lat wystawiła 300 rot wojsk kosztem 2 milionów złotych. W 1569 podpisano unię lubelską. Pograniczne ziemie litewsko-rosyjskie zostały do tego stopnia spustoszone i ogolocoone z pożywienia, że już w 1571 wybuchła tam wielka epidemia morowego powietrza połączona z przypadkami kanibalizmu.)
VII wojna 1577–1582 (wojna o Inflanty i ziemię połocką)
Wojna 1609-1618
Wojna 1632-1634
Wojna 1654-1667
Unia brzeska - 1596 połączenie Cerkwi prawosławnej z Kościołem łacińskim w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Cerkiew Prawosławna pozostawała pod zwierzchnictwem Patriarchy Moskiewskiego.
I rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy 1772
Sejm czteroletni 1788 – 1792 uchwalenie Konstytucji 3 Maja 1791 Konstytucja 3 maja wprowadzała państwo jednolite: Rzeczpospolitą. z jednym skarbem, urzędami centralnymi, wojskiem. Dziedzicznym królem. http://www.um.warszawa.pl/v_syrenka/k3m/k3m_2.php
II rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję i Prusy 1793
III rozbiór Rzeczypospolitej dokonany przez Rosję, Austrię i Prusy 1795 . Koniec Rzeczypospolitej.

Historia Polski w datach i faktach

Data chrztu Polski 966

Mieszko I (ok. 922-992)

Pierwszy historycznie udokumentowany władca Polski z dynastii Piastów. Zjednoczył kilka plemion zachodniej Słowiańszczyzny pod swoją władzą książęcą. **W celu umocnienia tworzonej państwowości Mieszko I przyjął w 966 r. chrzest.** Przez ten akt państwo Mieszka weszło w ówczesny europejski system polityczny, nawiązane zostały stosunki z ówczesnymi potęgami - z papieżem i z cesarstwem.

Chrzest Polski przyjęty został z Czech, wraz z małżeństwem z czeską księżniczką Dobrawą.

Gdzie i jak zginął Św. Wojciech ?

<http://www.mbkp.info/swieci/wojciech.html>

Wojciech urodził się w Libicach, w Czechach, około 956 roku. Będąc już biskupem, Wojciech skierował swe kroki do Polski, zatrzymując się w Krakowie, w Opolu, a po przybyciu do Gniezna przyjęty został przez Bolesława Chrobrego. W Polsce Bolesław Chrobry z radością przyjął biskupa Wojciecha w 997 r. Przyszły król polski wiele dobrego słyszał o biskupie Wojciechu od króla Czech - Sobibór, któremu udzielił schronienia.

Celem Świętego Wojciecha nie był jednak pobyt na dworze księcia, a prowadzenie misji na północy, w kraju pogańskich Prusów. Przyszły król Bolesław dał Wojciechowi 30 wojów jako eskortę.

U boku biskupa do Gdańska popłynęli Radzim - Gaudenty i subdiakon Benedykt Bogusza, który znał język pruski i mógł służyć za tłumacza.

W Gdańsku przez kilka dni Wojciech głosił Ewangelią tamtejszym Prusom. Następnie, odsyłając eskortę, udał się do Prus. Dotarł najprawdopodobniej do okolicy dzisiejszego Elbląga, czy nawet na teren obecnego okręgu Kaliningradu.

Jednak już pierwsze spotkanie z Prusami okazało się niepomyślne, a misjonarze zostali zmuszeni do odwrotu. Kilka dni później, 23 kwietnia 997 roku, we wsi Święty Gaj, niedaleko dzisiejszego Pasłęka, zostali zaatakowani. Św. Wojciech zginął śmiercią męczeńską podczas odprawiania Mszy Św.

Otoczyli go poganie, a pierwszy cios zadał świętemu pogański kapłan. Następnie przebito go 6 włóczniami, a głowę odcięto i wbito na żerdź. Umierając za wiarę 23 kwietnia 997r. Wojciech miał 41 lat.

Jego ciało wykupił Bolesław Chrobry za tyle złota ile ważyło. Relikwie uroczyste przeniesiono do Gniezna. Bolesław Chrobry powiadomił o śmierci Wojciecha ich wspólnego przyjaciela, cesarza Niemiec Ottona III. Otton III z kolei natychmiast posłał do Papieża w Rzymie list z tą straszną wieścią i prośbą o kanonizację. Było to pierwsze wyniesienie na ołtarze przez Papieża, bowiem do tego czasu świętych ogłaszali miejscowi biskupi. Kanonizacja nastąpiła przed 999 rokiem na podstawie żywotu spisane go na podstawie wiedzy naocznych świadków. Dokonał jej papież Sylwester II, który utworzył metropolię św. Wojciecha w Gnieźnie. W 1000r. Otton III odbył pielgrzymkę do grobu świętego. Odbył się wtedy zjazd gnieźnieński, podczas którego ogłoszono utworzenie Metropolii Gnieźnieńskiej z podległymi Biskupstwami: we Wrocławiu, w Krakowie i Kołobrzegu. Cesarz opuścił Gniezno z relikwią ramienia świętego. Jej części zostały umieszczone w Akwizgranie i w Rzymie.

Kult świętego szybko rozszerzył się na wiele krajów Europy. Św. Wojciech to główny patron Polski, kilku miast i diecezji. W ikonografii przedstawia się go w stroju biskupim, w paliuszu, z pastorałem. Jego atrybuty to także orzeł, wiosło oraz włócznie, od których zginął.

Kto był pierwszym królem Polski ?

<http://artyzm.com/matejko/poczet/poczet.htm>

Gdzie i kiedy odbył się zjazd gnieźnieński ?

Kiedy koronowano Bolesława Chrobrego ?

Bolesław Chrobry (ok. 967-1025)

był pierworodnym synem Mieszka I i czeskiej księżniczki Dobrawy.

Myśląc o koronie królewskiej, rozwijał kontakty z papieżstwem i cesarstwem.

W 1000 roku, w Gnieźnie, doszło do wizyty mającej wielkie znaczenie polityczne dla pozycji państwa Bolesława (**zjazd gnieźnieński**). Gościem był sam cesarz Niemiec Otton III, podejmowany z wielką gościnnością i przepychem.

W wojnach zarówno z zachodnimi, jak i ze wschodnimi sąsiadami uzyskał Bolesław znaczne nabytki terytorialne. Na zachodzie Miłsko i Łużyce. Na wschodzie Grody Czerwieńskie. Upragniona koronacja nastąpiła w ostatnim roku jego życia w 1025.

Pierwszy Zjazd gnieźnieński

Zjazd odbył się między 7 a 15 marca 1000 roku w Gnieźnie. Do grobu kanonizowanego w 999 roku, świętego Wojciecha przybył cesarz Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego Otton III, zwany też Ottonem Rudym. Po modlitwie w katedrze spotkał się z księciem Bolesławem. Podczas zjazdu Otton nałożył na jego głowę diadem i wręczył kopię Włóczni św. Maurycyego. W zamian cesarz otrzymał od księcia część relikwii św. Wojciecha. Bolesław przychylił się do planów cesarza niemieckiego o Wielkim Cesarstwie. Najdonioślejszym efektem zjazdu było utworzenie Metropolii gnieźnieńskiej – pierwszej metropolii kościelnej (diecezji) w Polsce podległej wyłącznie papieżowi, na czele której postawiono brata św. Wojciecha Radzima Gaudentego.

Wraz z powstaniem nowej metropolii utworzono podległe Gnieźnie nowe biskupstwa w Krakowie z biskupem Popponem, w Kołobrzegu z biskupem Reinbernem, Wrocławiu z biskupem Janem. Biskupstwo w Poznaniu pozostało poza metropolią gnieźnieńską aż do śmierci biskupa Ungera.

Zjazd z pewnością przyczynił się do umocnienia pozycji Bolesława wobec władców państw sąsiadujących z Polską.

Testament Bolesława Krzywoustego - co w nim było ?

<http://artyzm.com/matejko/poczet/poczet.htm>

Bolesław Krzywousty (1085 -1138)

Po śmierci ojca, króla Władysława Hermana, w 1102 roku Bolesław musiał toczyć walkę o władzę z bratem przyrodnim Zbigniewem. Później, w miarę utrwalaania swojej władzy odnosił kolejne sukcesy wojenne i terytorialne.

Walka z cesarzem niemieckim, Henrykiem V, po wielu dramatycznych epizodach takich jak **obrona Głogowa przez Polaków, w czasie której oblegający miasto Niemcy, na machinach oblężniczych powiesili zakładników, które miasto było zmuszone dać wcześniej, (w 1939 roku podobne wydarzy się w Grodnie, gdy atakujące wojska sowieckie do czołgu atakującego obrońców przywiążą zakładnika Tadka Jasińskiego)** zakończyła się przegraną wojsk cesarskich w bitwie pod Wrocławiem. Bolesław podbił Pomorze, prowadząc tam jednocześnie akcje misyjne. Zdobył Pomorze Gdańskie i uzyskał zwierzchnictwo nad Pomorzem Szczecińskim.

Jego imponujące sukcesy osłabia jednak ostatni akt polityczny regulujący sprawę następstwa tronu.

W 1138 r., przed swą śmiercią, Bolesław Krzywousty wydał testament regulujący zasady następstwa tronu. Swoim Testamentem Bolesław Krzywousty chciał zapobiec walkom między braćmi o koronę państwa. Takim jakie sam musiał toczyć. Ale to Testament Krzywoustego wprowadzał, nawet i wbrew zamysłom Króla, rozbięcie państwa polskiego na małe księstwa.

Proponowana w Testamencie „regulacja” była kompromisem, która godziła jedność państwa z prawem każdego z książęcych synów do dziedziczenia ziemi. Princepsem (czyli księciem zwierzchnim, lub seniorem całej Polski) miał być każdorazowo najstarszy członek dynastii Piastów. Podstawę jego władzy stanowiła dzielnica senioralna obejmująca prawdopodobnie ziemie: krakowską, sieradzką, łęczycką, wschodnią Wielkopolską (z Kaliszem i Gniezmem), Kujawy (z Kruszwicą) oraz kontrolę nad Pomorzem. Godność pierwszego princepsa przypadła Władysławowi, który otrzymał także (jako własną dzielnicę dziedziczną) Śląsk wraz z ziemią lubuską. Bolesław (Kędzierzawy) objął Mazowsze z częścią Kujaw, Mieszko III (Stary) - część Wielkopolski z Poznaniem, zaś Henryk - ziemię sandomierską (która najprawdopodobniej wydzielona została dla niego dopiero po śmierci Krzywoustego, nie zaś od razu w testamencie). Najmłodszy z braci, Kazimierz, pozostał bez własnej dzielnicy.)

W swym testamencie Bolesław Krzywousty podzielił państwo między trzech pełnoletnich synów, tworząc co prawda instytucję księcia zwierzchniego - seniora. W ten sposób rozpoczął się okres tzw. rozbitcia dzielnicowego, który trwał prawie 200 lat, do 1320.

Kto sprowadził do Polski Krzyżaków ?

W 1226 roku, w okresie rozbitcia dzielnicowego, Książę Konrad Mazowiecki sprowadził do Polski Zakon Krzyżacki. Mieli oni pomóc w obronie przeciw napadom i podbiciu pogańskich Prusów.

Z czasem Krzyżacy urosli w potęgę, a ich obecność zaczęła zagrażać bezpieczeństwu Polski.

Z jakim wydarzeniem historycznym wiąże się legenda o Lajkoniku ? (Краковский Лайконик)

z najazdami ze wschodu Tatarów na Polskę w XIII wieku (1241, 1259, 1287) ! Byli oni plaga ucywilizowanej Europy.

Dziś lajkonik jest jednym z *nieoficjalnych* symboli Krakowa. I obok Smoka Wawelskiego rozpoznawalnym emblematem. Pochód Lajkonika, Harce Lajkonika – ludowa zabawa, która odbywa się w Krakowie co roku w pierwszy czwartek po święcie Bożego Ciała (w "oktawę Bożego Ciała").

Główny bohater zabawy – lajkonik, (konik zwierzyniecki, Tatarzyn) – to brodaty jeździec w pseudoorientalnym stroju poruszający się na sztucznym koniku przytwierdzonym do pasa, przemierza tradycyjny szlak ze Zwierzyńca na Rynek Główny w Krakowie w towarzystwie kapeli Młaskotów oraz orszaku włóczków odzianych w stroje krakowskie i "tatarskie".

Lajkonik jest najprawdopodobniej pamiątką obrony Ołomuńca (na Morawach, Czechy) przed Tatarami, i jej bohatera Zdzisława ze Sztrenberku. Obrona przypadała w okolicach Bożego Ciała w roku 1241. Zwycięstwo Morawian miało być w Krakowie przyjęte z taką radością, której skutkiem była zabawa z konikiem, która w późniejszych czasach włączona została w procesję Bożego Ciała.

Kto wygrał bitwę (starcie) pod Płowcami ?

Bitwa pod Płowcami – bitwa rozegrana 27 września 1331 r. pomiędzy wojskami króla Władysława Łokietka a oddziałami zakonu krzyżackiego pod wodzą komtura krajowego chełmińskiego Ottona, marszałka zakonu Dietricha von Altenburga, wielkiego komtura Otto von Bonsdorfa, w okolicach wsi Płowce na Kujawach. Wynik bitwy można uznać pod względem strategicznym za nierozstrzygnięty, lecz w całej batalii Łokietek odniósł sukces – moralny i militarny.

Krzyżacy zaczęli liczyć się z Polakami na ich terytorium.

Z kim wiąże się następujące powiedzenie : " Zastał Polskę drewnianą a zostawił murowaną" ?

Król Kazimierz Wielki (1310-1370) Syn króla Władysława Łokietka, jedyny król w Polsce nazywany Wielkim.

Wprawdzie rok 1320 - koronacji w Krakowie ojca Kazimierza Wielkiego, króla Władysława Łokietka przyjmowany jest za rok przywrócenia jedności Polski ale to Kazimierz Wielki dokończył dzieło zjednoczenia państwa po okresie rozbitcia dzielnicowego. Terytorium wzrosło w czasie jego panowania dwukrotnie. To za panowania Króla Kazimierza Wielkiego do Polski przyłączony został trwale Lwów.

Król kładł wielki nacisk na rozwój gospodarczy. Mówiono o nim, że *zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną*. Opiekował się miastami i handlem, przeprowadził reformę pieniądza, kodyfikował prawo. Założył w Krakowie w 1364 r. pierwszy w Polsce uniwersytet - Akademię Krakowską.

W polityce zagranicznej gotów był do kompromisów, co niektórzy mieli mu za złe - gdyż uważał, że Polska wymaga wewnętrznego umocnienia w warunkach pokoju. Jedynym niezłomnym punktem polityki Kazimierza był sojusz z Węgrami. Król Kazimierz Wielki dwa razy uczestniczył w zjazdach monarchów w Wyszehradzie (na Węgrzech) w 1335 i 1338 (lub 1339). Rozwiązania spornych spraw poprzez wspólne rozmowy między uczestnikami pierwszego "trójkąta wyszehradzkiego" łączącego władców Węgier, Czech i Polski są przykładem dla obecnej pracy Grupy Wyszehradzkiej łączącej Polskę, Węgry, Słowację i Czechy.

W 1338 r. w Wyszehradzie, na drugim zjeździe monarchów Węgier, Czech i Polski zawarł on z królem węgierskim układ, w myśl którego w wypadku jego bezpotomnej śmierci tron polski miał przypaść Andegawenom.

Był ostatnim z wielkiej dynastii Piastów i jego śmierć przyjęta była z wielkim smutkiem i pytaniami o przyszłość kraju: wygasła dynastia Piastów a pamięć Polski dzielnicowej była świeża. Na krótki okres, 8 lat, królem Polski został król Węgier Ludwik Andegaweński (lub Węgierski). Władze po nim przejęła po przyjeździe do Krakowa jego córka Jadwiga. Powszechne przecucie nadchodzących zmian szybko znalazło potwierdzenie w Unii z Wielkim Księstwem Litewskim, i przeorientowaniem politycznym Polski, która będąc do tego momentu krajem zakorzenionym w środkowej Europie odwróciła się w kierunku wschodu.

Kim była Święta Jadwiga?

Królowa Jadwiga Andegaweńska (1374-1399)

Córka króla Węgier i Polski - Ludwika Węgierskiego. Ojciec Jadwigi, Król Ludwik panował w Polsce krótko, głównie za pośrednictwem swojej matki, Elżbiety, siostry polskiego Króla Kazimierza Wielkiego.

Po śmierci Kazimierza Wielkiego, który nie pozostawił następcy, w 1384 r. możnowładcy polscy zażądali przybycia jedenastoletniej wówczas Jadwigi do Polski z Węgier i objęcia tronu Królestwa Polskiego.

Tak jedenastoletnia dziewczynka, Jadwiga po przybyciu z dalekich Węgier do Krakowa w roku 1384 została koronowana Królową Polski. Nie poprzestając w swych wymaganiach do królowej Jadwigi, panowie małopolscy dążyli i doprowadzili do zerwania jej narzeczeństwa z Wilhelmem Habsburgiem. Od małżeństwa Jadwigi z jej rówieśnikiem woleli oni związek dynastyczny Polski z Litwą w celu umocnienia Korony zagrożonej stałą ekspansją Krzyżaków i zakończenie ciągłych napadów wojsk litewskich na Mazowsze. Na podstawie umowy, którą możnowładcy zawarli w Krewie w 1385 r., Wielki Książę Litewski Jagiełło zobowiązał się poślubić Jadwigę (Jagiełło miał wówczas 40 lat) po nawróceniu się wraz z całą Litwą na chrześcijaństwo w obrządku łacińskim.

Nie zostawiając przed śmiercią dzieci, w wieku 25 lat, Jadwiga zapisała cały swój majątek osobisty na rzecz Akademii Krakowskiej.

Podsumowując .. w mądrych książkach dziś przeczytamy, że *gotowość Jadwigi do podporządkowania swego życia dla*

realizacji celów państwowych przyczyniła się do wielkiej sympatii i szacunku, jakim cieszyła się ta królowa.

Kto i kiedy założył akademię (Uniwersytet Jagielloński) w Krakowie ?

Kazimierz Wielki (z dynastii Piastów) założył w Krakowie w **1364 r.** pierwszy w Polsce uniwersytet - Akademię Krakowską. Królowa Jadwiga Andegaweńska (1374-1399), córka Ludwika Węgierskiego, żona Wielkiego Księcia Litewskiego Władysława Jagiełło odnowiła Akademię Krakowską i na jej rzecz zapisała swój majątek osobisty. I ponieważ królowa Jadwiga była żoną pierwszego króla z dynastii Jagiellonów, a Jagiellonowie dobrze zapamiętali się w Krakowie to uniwersytet przyjął nazwę: Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kto był pierwszym królem z dynastii Jagiellonów ?

Władysław Jagiełło (1348-1434)

Od 1377 r. Wielki książę litewski, od 1386 król Polski. Wstąpił na tron polski po ślubie z Królową Jadwigą. Imię Władysław wybrał na cześć Króla Władysława Łokietka, pierwszego polskiego sprzymierzeńca litewskich Książąt, Księcia Giedymina.

Władysław Jagiełło był założycielem dynastii Jagiellonów.

Wraz z jego wstąpieniem na tron rozpoczęła się nowa epoka w historii Polski, państwa dotąd środkowoeuropejskiego, które było związane ściśle z cywilizacją zachodnią, łacińską. Władysław Jagiełło wiązał Polskę z Litwą panującą wówczas nad ogromnymi obszarami Wschodu, od Bałtyku po Morze Czarne, gdzie pogaństwo etnicznej Litwy krzyżowało się z prawosławiem podbitych przez nią ziem ruskich. W ten sposób zostały osiągnięte doraźne cele polityczne - ekspansja Zakonu krzyżackiego została powstrzymana przez świetne zwycięstwo sił polsko-litewsko-ruskich pod Grunwaldem 15 lipca 1410 r. Jednakże Polska stanęła wobec wielkich wyzwań Wschodu, którym nie zawsze zdolna była sprostać. Tymczasem **król Władysław doprowadził w 1413 r. do Unii w Horodle, poszerzającej związek Polski i Litwy**, oraz wydał dalsze przywileje dla szlachty, aby zapewnić jej poparcie dla dziedziczenia tronu przez swoich synów. Tak rodziła się demokracja szlachecka i związek Polski z Litwą.

Kto był zwycięzcą w bitwie pod Grunwaldem? 15 lipca 1410

Wojsko polskie i litewskie pod dowództwem Króla Władysława Jagiełły i Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda pokonało pod Grunwaldem wojsko Zakonu Krzyżaków.

Gdzie i kiedy zginął król Władysław Warneńczyk ?

<http://artyzm.com/matejko/poczet/poczet.htm>

Król Władysław Warneńczyk (1424-1444)

Król Polski i Wielki Książę Litewski od 1434 r., Król węgierski od 1440 r. Był synem Władysława Jagiełły Węgry, już wówczas poważnie zagrożone przez ekspansję turecką, liczyły, że powiązane z rodem Jagiellonów będą dla nich ochroną. Młody i zapalczywy Władysław, wyruszył przeciw Turkom z niedostatecznie przygotowanymi wojskami. **Do decydującej bitwy doszło pod Warną (w Bułgarii, na wybrzeżu morza Czarnego) 10 listopada 1444 r. Bitwa zakończyła się klęską dowodzonej przez Władysława koalicji antytureckiej, a sam król zginął na polu walki.** Władysław należy do najbardziej znanych władców średniowiecznej Polski. Klęska warneńska przyczyniła się do powstania legendy o dwudziestoletnim królu, który poległ w starciu dwóch różnych cywilizacji. Niepowodzenie pod Warną osłabiło zainteresowanie piastowskim, południowym kierunkiem polskiej polityki.

Kto był ostatnim królem z dynastii Jagiellonów ?

Król Zygmunt August (1520-1572)

Syn Zygmunta Starego i Bony Sforzy (włoszki), koronowany za życia ojca w 1529 r. (to znaczy został królem w wieku 9 lat !), od tego też roku Wielki Książę Litewski. Rządy objął w 1548 r. Popierał reformatorski ogólnoszlachecki ruch egzekucji praw, w wyniku czego uregulowano sytuację dóbr Rzeczypospolitej (królestwoszczyzn), utworzono stałe wojsko. Zwolennik tolerancji, nie dopuszczał do prześladowań i wojen religijnych, wołał na sejmie "Nie jestem królem waszych sumień".

Rzeczpospolita drugiej połowy XVI wieku była wyspą tolerancji religijnej w Europie.

Nie mając potomstwa zdolnego do dziedziczenia tronu **dażył do utrwalenia związków Polski z Litwą na podstawie unii realnej i cel ten z wielkim trudem zrealizował na trzy lata przed śmiercią - Unia Lubelska 1569 r.** Jego miłość do Barbary Radziwiłłówny doprowadziła do małżeństwa i koronacji, co było sprzeczne z interesami dynastii i racjami stanu. Król przykładał wielką wagę do spraw morskich i budowy floty. Przyłączył do państwa polsko-litewskiego Inflanty. Był człowiekiem odrodzenia, wszechstronnie wykształconym, protektorem sztuk i nauk, które pod jego panowaniem rozkwitły.

Okres panowania króla Zygmunta Augusta określany jest jako złoty wiek Rzeczypospolitej.

Kiedy miał miejsce Potop szwedzki ?

w XVII wieku, za panowania króla Jana Kazimierza..

Król Jan Kazimierz był wybrany w wolnej elekcji, był ostatnim po kolei z 3 królów z dynastii Wazów (dynastii bo było ich 3, ale wszyscy wybierani).

Królowie z dynastii Wazów rościli pretensje do tronu Szwecji co prowadziło do konfliktów między Rzeczpospolitą a Szwecją.

Jan Kazimierz (1609-1672)

był synem króla Zygmunta III Wazy i Konstancji Habsburżanki, przyrodnim bratem Władysława IV. Ożenił się z wdową po królu Władysławie IV, Marią Ludwiką Gonzagą, która będąc z narodowości Francuzką, utworzyła na dworze silne stronnictwo profrancuskie.

Na okres jego panowania przypadają wojny z Moskwą, najazd szwedzki - "potop", a także wielkie powstanie kozackie Chmielnickiego na Ukrainie.

Potop szwedzki: Wojska szwedzkie opanowały większość kraju, a król musiał się schronić za granicą. Kraj znalazł się w stanie rozprzężenia i ruiny.

Król oceniał, że przyczyną nieszczęść wielkiego państwa jest słabość władzy i samowola szlachty. Jednak próby przeprowadzenia reform wywołały w 1665 r. wojnę domową zwaną rokoszem: rokoszem Lubomirskiego.

Polska z kolejnych wojen za panowania Jana Kazimierza wyszła bardzo wyniszczona. Chociaż nie była to wina króla, że wojny wybuchały jedna po drugiej, to rozgoryczony Jan Kazimierz abdykował w 1668 r. i wyjechał do Francji. Jan Kazimierz zmarł w Nevers, mieście skąd pochodziła jego żona, w północnej Francji.

Z jakim wydarzeniem historycznym kojarzy się postać ks. Kordeckiego ?

Ksiądz Kordecki był przeorem (=przełożonym) zakonu Paulinów i **dowódcą obrony klasztoru na Jasnej Górze w czasie potopu szwedzkiego.**

Podczas potopu szwedzkiego (w 1655) ksiądz Kordecki za cel postawił sobie uchronienie Jasnej Góry, znanego już wówczas sanktuarium katolickiego przed rabunkami i dewastacją ze strony wojsk szwedzkich, to znaczy protestantów.

W tym celu ukrył obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, a w kaplicy umieścił jego kopię. Wysłał do króla Karola X Gustawa list – przechowywany obecnie w archiwum w Sztokholmie, w którym zgadzał się poddać twierdzę w zamian za gwarancję nienaruszalności sanktuarium. Kiedy jej nie otrzymał, zdecydował się zbrojnie bronić Jasnej Góry. **Dowodził obroną twierdzy jasnogórskiej** przez cały okres oblężenia: od 18 listopada do 27 grudnia 1655 roku.

Dzieje oblężenia Ksiądz Kordecki przedstawił w pamiętniku datowanym na 1655 r., a na jego podstawie w 1658 r. napisał Nową Gigantomachię – beletrystyczny utwór o obronie częstochowskiego sanktuarium. Opis ten został wykorzystany w „Potopie” przez Henryka Sienkiewicza do stworzenia fabularyzowanego opisu obrony klasztoru.

Z czym kojarzy się postać króla Jana III Sobieskiego ?

Co wiesz o odsieczy Wiednia?

Król Jan III Sobieski (1629-1696)

Kolejny król z woli elekcji, wybrany po Wazach, Jan Sobieski, był w dniu wyboru człowiekiem sprawdzonym i bardzo popularnym. Sobieski był hetmanem wielkim, wybitnym wodzem i organizatorem wojska. Zonaty był z Marią Kazimierą d'Arquien, która miała duże ambicje polityczne. Listy króla do - jak ją nazywał - Marysienki są pomnikiem języka polskiego z tamtych lat. Król prowadził początkowo politykę zbliżenia z Francją, później jednak - co często bywa krytykowane - wszedł w sojusz z Habsburgami. Był także mecenasem kultury i sztuki.

Największym i najgłośniejszym jego czynem była odsiecz Wiednia oblężonego w 1683 r. przez Turków, gdzie odniósł świetne zwycięstwo nad armią wielkiego wezyra Kara Mustafy.

Król Sobieski rozgromił wojska tureckie oblegające Wiedeń i tym samym ocalił stolicę Austrii.

Turcja, po tej przegranej bitwie nie podniosła się i przestała stanowić zagrożenie dla chrześcijańskiej Europy.

Królowi przyszło władać krajem skłóconym, wstrząsanym walkami frakcji magnackich, osłabionym terytorialnie (przejściowa okupacja Podola przez Turków i - choć wciąż odnosił zwycięstwa militarne (Wiedeń 1683) - nie podołał zadaniu uporządkowania spraw państwowych. Także w dziedzinie dyplomacji nie odniósł sukcesów (strata połowy Ukrainy na rzecz Rosji, chwiejne sojusze z Francją i Austrią).

Wraz ze śmiercią Jana III Sobieskiego (1696) **zakończył się okres sarmacki** (szlachecki) Rzeczypospolitej a rozpoczął się okres magnaterii - odtąd decydującą rolę w państwie odgrywały koterie magnackie. W przeszłość odeszły także triumfy oręża polskiego.

Ostatni król Polski ?

Król Stanisław August Poniatowski (1732-1798)

Wywodził się z rodu magnackiego, którego znaczenie było świeżej daty. **Królem został w 1764 r. z inicjatywy carycy rosyjskiej Katarzyny II.** Był człowiekiem oświecenia - wykształconym i wrażliwym. Uczynił wiele dla podniesienia poziomu elit Rzeczypospolitej i unowocześnienia państwa. Pod względem politycznym, i z punktu widzenia pozycji międzynarodowej, państwo polsko-litewskie było już w stanie rozkładu i działalność oświeceniowa króla i jego współpracowników służyła raczej przyszłości aniżeli teraźniejszości. Był król wybitnym mecenasem sztuki i kultury.

Nadzieje na utrzymanie państwa pokładał w łaskawości Katarzyny II.

Wielkim jego wzlotem był twórczy udział w ustanowieniu Konstytucji 3 Maja w 1791 r., akcie odrodzenia narodowego. Jednakże wobec sprzeciwu Katarzyny II łatwo skapitulował i zgodził się na abdykację (oddanie tytułu monarchy) na korzyść carycy

rosyjskiej, Katarzyny II.
Abdykacja ta oznaczała koniec państwowości Rzeczypospolitej.

Kiedy miał miejsce I, II, III rozbiór Polski ? Które państwa uczestniczyły w rozbiórce Polski ?

I rozbiór w 1772: Prusy, Austria i Rosja

(trzy rozbiory, za panowania ostatniego Króla Stanisława Augusta Poniatowskiego)

Pierwszy rozbiór Polski – nastąpił 5 sierpnia 1772 przez podpisanie traktatów w Petersburgu. Zaś w dniu 30 września 1773 r. zatwierdził je Sejm Rozbiorowy, zwołany w Warszawie przez zaborców (przy proteście trzech posłów: województwa nowogrodzkiego Tadeusza Rejtana (obraz Jana Matejki: „Rejtan” i województwa mińskiego).

Dokonany drogą oddania terytorium I Rzeczypospolitej Prusom, Austrii i Rosji. Idea rozbioru jednego państwa, w celu zaspokojenia roszczeń i interesów innych nie była czymś nowym. Podobne plany rodziły się wobec Austrii podczas wojny o sukcesję austriacką, Prus w czasie trwania wojny siedmioletniej czy też Turcji w trakcie V wojny rosyjsko-tureckiej. Różnica polegała na tym, że **Rzeczpospolita**, była jedynym państwem, które nie było w stanie odeprzeć żadnego konfliktu zbrojnego z innym państwem oraz, iż **była całkowicie bezbronna** (nie utrzymywano żadnego wojska) i nie mogła w przeciwieństwie do wyżej wymienionych bronić własnych interesów. Dziś wydaje się to nam niewiarygodne, lecz w Rzeczypospolitej na dziesiątki lat przed rozbiorami stacjonowały wojska rosyjskie i pruskie. O podziale Polski decydowały wyłącznie kraje sąsiednie.

Z jakim wydarzeniem kojarzy się 3 Maj (1791)

Obraz Konstytucja 3 Maja, namalowany przez Jana Matejko

(widać Zamek w Warszawie, tłum niesie Króla Poniatowskiego do Katedry) obraz wystawiany na Zamku w Warszawie

Sejm czteroletni (bo obradował 4 lata) przyjął na Zamku Warszawskim **Konstytucję 3 Maja**.

Była to pierwsza w Europie a druga w świecie (po amerykańskiej) Konstytucja, prawo zasadnicze.

Była to zarazem reforma Państwa, Sejm odrzucił Liberum Veto, wprowadził jednolity system władzy w całym kraju, monarchię konstytucyjną.

To ostatnia przed rozbiorami Polski próba naprawienia państwa poprzez reformy ustrojowe.

Postanowienia Konstytucji 3 Maja

Religia

Religia katolicka została utrzymana jako religia panująca a przejście na inne wyznanie miało być karane. Jednak zagwarantowano wolność wyznawcom innych religii i obrządków.

Szlachta ziemianie

Potwierdzono ogólnie prawa szlachty. Zagwarantowano prawa własności, bezpieczeństwa, wolności

Zobowiązano szlachtę do obrony Konstytucji i Rzeczypospolitej

Mieszczanie

Zapewniono nietykalność osobistą (niemożliwość skazania bez wyroku sądowego)

Chłopi włościanie

Chłopów otoczono opieką prawa i państwa. Zapewniono wolność osiedlania się i poruszania po kraju i za jego granice.

Rząd, czyli oznaczenie władz publicznych

Wprowadzono trójpodział władzy. Rzeczpospolitą ogłoszono monarchią konstytucyjną.

Sejm

Podzielono na dwie izby (poselską i senatorską) z kadencją 2 letnią.

Zniesiono liberum veto (konfederacje) i wolną elekcję.

Posłowie i senatorowie mieli być gotowi do obrad w każdej chwili (tzw. Sejm Gotowy). Ustanowiono Sejm Konstytucyjny

zwoływany co 25 lat mogący zmienić konstytucję.

Król i rząd

Władza królewska miała być dziedziczna.

W skład Straży Praw (rządu) wchodził król i pięciu ministrów. Ministrów powoływał król lecz zwolnić ich mógł jedynie Sejm.

Król został głową Straży Praw Król nie był odpowiedzialny prawnie ani konstytucyjnie ale jego decyzje wymagały akceptacji ministrów.

Z czym kojarzy się Targowica ?

http://pl.wikipedia.org/wiki/Konfederacja_targowicka

Konfederacja targowicka – konfederacja generalna koronna (=spisek) zawiązana wiosną 1792 w Targowicy, przez magnatów w celu przywrócenia starego ustroju Rzeczypospolitej, przed reformy 3 Maja 1791, pod hasłami obrony zagrożonej wolności.

Konfederacja targowicka wystąpiła przeciwko reformom konstytucji 3 Maja, wprowadzającym monarchię konstytucyjną, reformy wzmacniające wojsko i państwo polskie.

Jej zawiązanie posłużyło Rosji jako pretekst do interwencji zbrojnej w Rzeczypospolitej. Wojska rosyjskie wkroczyły na teren Rzeczypospolitej co było równoznaczne z upadkiem Rzeczypospolitej.

„Targowica” jest synonimem zdrady w Polsce: dla własnych interesów zdrajcy porozumieli się z wrogami Polski. Kosztem

Polski dobijali się swoich interesów.

II rozbiór w 1793: Rosja i Prusy

Drugi z trzech rozbiorów Polski, do których doszło pod koniec XVIII wieku. Wykorzystując kapitulację Stanisława Augusta Poniatowskiego wobec Rosji (złożył na ręce rosyjskiego posła akces do konfederacji targowickiej) i przejęcia rządów w kraju przez targowiczán – 25 października 1792 król Prus Fryderyk Wilhelm II zażądał wcielenia Wielkopolski do Królestwa Prus. Miała być ona ekwiwalentem za niepowodzenia armii pruskiej w wojnie przeciwko rewolucyjnej Francji, prowadzonej w koalicji absolutystycznych monarchii europejskich. Żądanie to warunkował groźbą wycofania się Prus z koalicji antyfrancuskiej, ale wnet przekształciło się ono w propozycję II rozbioru części ziem Rzeczypospolitej pomiędzy Rosję i Prusy. 23 stycznia 1793 doszło do podpisania traktatu podziałowego między Katarzyną II a Fryderykiem Wilhelmem II, po podpisaniu wojska pruskie weszły do Wielkopolski, a rosyjskie do wschodniej Polski.

Bezpośrednim pretekstem do II rozbioru była Konfederacja targowicka. Magnaci domagali się zniesienia reform Konstytucji 3 Maja zwracając się o pomoc do państw sąsiednich.

Kim był Tadeusz Kościuszko ?

(Insurekcja Kościuszkowska albo Powstanie Kościuszkowskie 1794 roku, rogatywki, kosynierzy)

Tadeusz Kościuszko był wybitnym przywódcą. Bohaterem narodowym Polski i Stanów Zjednoczonych.

Insurekcja Kościuszkowska była pierwszym powstaniem narodowym przeciwko zaborcom, po II a jeszcze przed III rozbiorem Rzeczypospolitej.

Za oficjalną datę rozpoczęcia Insurekcji uznaje się 24 marca 1794. W opuśczonej przez wroga wojska Krakowie, około godziny 10 na rynku pojawił się Tadeusz Kościuszko, po czym odczytano akt powstania. A Kościuszko złożył przysięgę:

Ja, Tadeusz Kościuszko, przysięgam w obliczu Boga całemu Narodowi Polskiemu, iż powierzonej mi władzy na niczyj prywatny ucisk nie użyję, lecz jedynie jej dla obrony całości granic, odzyskania samowładności Narodu i ugruntowania powszechnej wolności używać będę. Tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka Syna Jego.

Akt powstania nadawał Kościuszcze tytuł Najwyższego Naczelnika Siły Zbrojnej Narodowej i składał w jego ręce całkowitą władzę.

Poważnym problemem stało się rozbudowanie szczupłych dotychczas wojsk powstańczych. Kościuszko wydał uniwersał, zgodnie z którym z każdego 5 domów miał się stawić rekrut pieszy wyposażony w karabin, pikę lub siekiere.

Były również ogromne trudności z uzbrojeniem, dlatego też rozpoczęto formowanie oddziałów kosynierów, uzbrojonych w piki i osadzone na sztorc kosa. Tworzyli oni oddziały kosynierów.

Czapka rogatywka, o kwadratowej formie, noszona przez kosynierów stała się po latach oficjalną i bardzo charakterystyczną częścią umundurowania żołnierza polskiego, w innych armiach czapki wojskowe są okrągłe. Przyciągnięcie do walki o niepodległość Rzeczypospolitej chłopów i ubogich warstw społecznych było przełomem w historii Rzeczypospolitej. Do Insurekcji Kościuszkowskiej o sprawy narodowe zmagać się miała tylko szlachta.

Powstanie upadło po kilku początkowych zwycięstwach z których najważniejszą była Bitwa pod Racławicami (Małopolska)

III rozbiór w 1795: Prusy Austria i Rosja

ostatni z trzech rozbiorów Polski, do których doszło pod koniec XVIII. Już w czasie trwania insurekcji kościuszkowskiej 11 lipca 1794 roku poseł pruski w Petersburgu Leopold Heinrich von Goltz pisał w swej depeszy, że cała Rosja domaga się rozbioru Polski i wymazania imienia polskiego. Niecały rok po upadku insurekcji, 24 października 1795, monarchowie Rosji, Prus i Austrii (a właściwie Imperium Habsburgów) uzgodnili wzajemnie traktat, zgodnie z którym przeprowadzili ostatni, pełny, III rozbiór Rzeczypospolitej. Trzeci rozbiór był rezultatem m.in. kryzysu wewnętrznego i ekspansywnych działań mocarstw ościennych, bezpośrednio jednak wynikiem nieudanego powstania kościuszkowskiego i przegranej wojny Polski z Rosją i Prusami. Król Stanisław August Poniatowski opuścił Warszawę (po II rozbiorze Warszawa znalazła się pod władzą Prus) w 1795 i w asyście dragonów rosyjskich udał się do Grodna (miasto wówczas na granicy dzielnic rozbiorowych pruskiej i rosyjskiej) pod opiekę i nadzór namiestnika rosyjskiego. 25 listopada 1795 abdykował na rzecz Katarzyny II. To stało się powodem, iż Rosja, de facto, stała się depozytariuszką korony polskiej, i bez jej zgody Napoleon nie chciał i nie mógł przywrócić później Królestwa Polskiego. (Uczył to dopiero powołując w 1812 Konfederację Generalną Królestwa Polskiego i wypowiadając wojnę Rosji). Stanisław August Poniatowski po abdykacji pozostał w Grodnie 2 lata, do lutego 1797 roku. Po śmierci Katarzyny II car udzielił mu zezwolenia na przyjazd do Petersburga. Zmarł w Petersburgu 12 lutego 1798.

Wraz z wymuszoną abdykacją ostatniego Króla Rzeczypospolitej Obojga Narodów, Augusta Poniatowskiego, na rzecz Katarzyny II upadła I Rzeczpospolita.

Okres rozbiorów: 123 lata, aż do odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 charakteryzował się pogłębiającym się podziałem między poszczególnymi zaborami oraz coraz głębszą russyfikacją czy germanizacją społeczeństwa pod zaborami. Powstania zbrojne o odzyskanie niepodległości, klęska powstań, zsyłki na Sybir, czy więzienie, wymuszona emigracja były przez 123 lata udziałem pokoleń Polaków.

Autonomia na ziemiach polskich była stopniowo ograniczana. Księstwo Wielkopolskie ze stolicą w Poznaniu zostało całkowicie wcielone do Prus w 1849, Wolne miasto Kraków do Austrii w 1848, a Królestwo Polskie (utworzone po wojnach napoleońskich na terenie zaboru rosyjskiego) w 1864 po klęsce powstania styczniowego utraciło resztki autonomii.

Zgodnie z tradycją „interregnum”: „między wyborem króla” za głowę państwa społeczeństwo przyjmowało Prymasa Kościoła Katolickiego. Pod zaborami Kościół musiał szukać miejsce między władzą zaborczą a narodem. Nie było to łatwe zadanie.

Role przywódcy narodu pełnić mieli przez lata niewoli poeci, „wieszcz” Adam Mickiewicz, czy Juliusz Słowacki, wybitni artyści: „poeta fortepianu” Fryderyk Chopin z „Etiudą Rewolucyjną”. Ich dzieła były pod zaborem rosyjskim zakazane i docierały z emigracji.

Tragicznie poległy w wojnach napoleońskich Książę Józef Poniatowski, ostatni który „był godny być królem”, w świadomości narodowej rósł do symbolu walki o niepodległość i jedność Rzeczypospolitej. Pomnik Księcia Józefa Poniatowskiego, odlany w 1832 roku, wywieziony w latach 1842-1922 przez Rosjan do Homla, po odzyskaniu niepodległości w 1922 roku stanął na Placu Saskim (plac, gdzie znajduje się Grób Nieznanego Żołnierza), zniszczony w czasie wojny, i подарowany Warszawie przez Królestwo Danii w 1951, wrócił w 1965 roku na dziedziniec Pałacu Namiestnikowskiego, dziś siedziba Prezydenta RP.

Dlaczego doszło do rozbiorów i upadku Rzeczypospolitej ?

Na to pytanie nie ma prostej odpowiedzi.

Czy Rzeczpospolita musiała przegrać ? W niektórych opracowaniach wysuwa się problem braku silnej władzy centralnej, niezbędnej w czasach wojen i w sąsiedztwie państw wrogich.

A Rzeczpospolita od końca XV wieku była prawie cały czas w stanie wojny wywoływanych agresywnymi sąsiadami. Podaje się jako przykład „złotej wolności szlacheckiej” zasadę „**liberum veto**”, które pozwalało zrywać obrady sejmowe, co paraliżowało prace ustawodawcze..

Podaje się przykład istnienia państw w państwie: wielkich posiadłości magnackich, i roli jaką magnateria odegrała w 17 i 18 wieku, nie rzadko negatywnej, objawiającej się przez rokosze (bunty).

Nie wystarcza to jednak do wytłumaczenia dlaczego Rzeczpospolita przestała istnieć.

Przypomnijmy: Rzeczpospolita Obojga Narodów była formą monarchii z mechanizmami demokratycznej, bo szlachta stanowiła w Rzeczypospolitej dużą część społeczeństwa (kilkanaście procent), kontroli nad władzą. Formą więc, *daleko* lepszą niż absolutyzm krajów ościennych, „oświeconego despotyzmu”.

My wysuniemy następującą tezę, nie zmuszając przy tym nikogo by z nami się zgodził:

Rzeczpospolita upadła, bo w sąsiedztwie agresywnie nastawionych państw militarnych, z władzą absolutną (Prusy, Rosja i Austria) obywatele Rzeczypospolitej do końca bardziej cenili sobie wolność obywatelską niż przymus, powszechny wówczas w Europie władzy absolutnej, „oświeconych despotów”.

Mądre reformy wprowadzone przez Konstytucję 3 Maja były odpowiedzią obywateli Rzeczypospolitej na rosnące zagrożenie. Niestety nie zdołały już one zahamować drapieżnej determinacji sąsiadów. Konstytucja 3 Maja jest testamentem Rzeczypospolitej i jej obywateli.

Legiony Polskie we Włoszech,

hymn Polski: „Mazurek Dąbrowskiego”, generał Dąbrowski

Po III rozbiorze, utracie niepodległości przez Polskę, po klęsce walk o niepodległość w Polsce: powstania kościuszkowskiego w 1794, nastąpiła emigracja żołnierzy i oficerów z Polski głównie do Włoch i Francji.

Legiony Polskie we Włoszech były polskim wojskiem, utworzonym zagranicą, w 1797 z emigrujących żołnierzy polskich.

Te odbudowane, po raz pierwszy już poza granicami Polski, wojska polskie miały (w planach twórców) po przygotowaniu się, ruszyć do walki o niepodległość.

W porozumieniu z Napoleonem, General Jan Henryk Dąbrowski (twórca Legionów Polskich) podpisał 9 stycznia 1797 umowę z rządem Republiki Lombardzkiej o stworzeniu w Lombardii (północne Włochy) Legionów Polskich.

Współtwórcami Legionów byli znani uczestnicy walk o niepodległość z końca XVIII wieku: generał Karol Kniaziewicz, polityk, poeta i żołnierz: Józef Wybicki.

W Legionach polskich walczyło w sumie ok. 35 tys. ludzi, zginęło ok. 20 tys. Wykształciły one znakomitą kadrę przyszłych oficerów, były szkołą patriotyzmu i demokracji.

Symbolem wiary w niepodległość stała się w 1797 pieśń legionistów napisana przez Józefa Wybickiego, zwana też "Mazurkiem Dąbrowskiego", (melodia mazurka), która w XX wieku (w 1927 r) została polskim hymnem narodowym

*Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.*

Refren *Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

Kiedy wybuchło powstanie listopadowe ?

http://www.sciaga.pl/tekst/38835-39-powstanie_listopadowe

бесплатный документ

forum.grodno.net

Anton Korniyak

no part of this document can be sold,
or used in any commercial project

Było to pierwsze po III rozbiórce Rzeczypospolitej, po wojnach napoleońskich, powstanie narodowe o odzyskanie niepodległości. Przyczyny powstania:

powstanie wybuchło po piętnastu latach istnienia Królestwa Polskiego, autonomicznego państwa powstałego w Polsce po wojnach napoleońskich, pod zwierzchnictwem Rosjan. Było wynikiem niezadowolenia Polaków przez

- zawiedzione nadzieje na pełną niepodległość
- nie wywiązanie się Aleksandra I z obietnic powiększenia Królestwa o dawne ziemie Rzeczypospolitej: polskie i głównie ! Wielkiego Księstwa Litewskiego.
- nie przestrzeganie konstytucji i nie tolerowanie liberalnej opozycji

Przebieg powstania listopadowego:

Powstanie wybuchło w noc listopadowa - 29 listopada 1830 r. w Warszawie.

Cywile i kadeci (uczniowie ze szkoły podchorążych) zaatakowali Belweder w Warszawie, pałac w którym rezydował namiestnik carski: Księżę Konstanty.

Chociaż w noc listopadową powstańcy nie osiągnęli celu, ponieważ wielki książę Konstanty ocalał i uciekł z Warszawy, jednak Powstanie rozwinęło się i regularne oddziały wskrzeszonego Wojska ruszyły do walki z zaborczym wojskiem carskim.

W 1831 roku ściągnięte z głębi Rosji oddziały rosyjskie rozbiły wojska powstańców.

Powstanie upadło i przywódcy powstania musieli opuścić Polskę i udać się na emigrację: głównie do Paryża.

Fala emigracji popowstaniowej była tak duża, że w historii Polski nazywa się ją **Wielką Emigracją**.

Kiedy wybuchło Powstanie Styczniowe ?

http://www.zgapa.pl/zgapedia/Powstanie_styczniowe.html

Powstanie Styczniowe (1863-1864) – drugi po Powstaniu Listopadowym główny narodowy zryw powstańczy przeciwko zaborcy, Rosji.

Powstanie wybuchło 22 stycznia 1863 r., trwało do późnej jesieni 1864 roku.

W latach 1861-1862 poprzedzających Powstanie Styczniowe w Królestwie Polskim społeczność polska coraz bardziej domagała się demokratyzacji władzy, reform agrarnych i niezawisłości państwa od Rosji.

Okres rosnącego napięcia przed powstaniem przerodził się w powstanie na wieść o powołaniu (brance) do wojska carskiego zaangażowanej w prace niepodległościową młodzieży polskiej.

Powstańcy zorganizowani byli w uzbrojone oddziały działające na całym terytorium byłej Rzeczypospolitej. Ich głównym celem walki było wskrzeszenie Rzeczypospolitej przedrozbiorowej. Dowódcy w różnych regionach stawiali czasem związane z lokalnymi problemami cele walk.

Na Litwie jednym z głównych przywódców Powstania był bohater obecnej Białorusi, Konstanty Kalinowski. Był on komisarzem rządu polskiego na województwo grodzieńskie a później i Komisarzem Pełnomocnym na Litwę, przez co zyskał kontrolę nad wszystkimi jednostkami walczącymi na terenie dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Kalinowski wydawał pismo "Mużyckaja Prauda", jeden z pierwszych periodyków w języku białoruskim - pisany łacinką. Wydawał również dwa inne czasopisma: w języku polskim.

W swych pismach wypowiadał się za niezależnieniem się Litwy od Rosji, powrotem do federacji polsko-litewskiej, ochroną języka białoruskiego oraz za zdecydowanymi reformami społecznymi (uwłaszczenie chłopów, parcelacja wielkich majątków ziemskich). Był zwolennikiem włączenia do zbrojnej walki o niepodległość szerokich mas chłopów.

Powstańcy atakowali garnizony rosyjskie w miastach, poprzez potyczki na drogach z oddziałami rosyjskimi paraliżowali prace zaborczej administracji carskiej.

Powstańcom nie udało się przejąć władzy w Warszawie. Działający w stolicy przez cały okres powstania Rząd Polski, zwierzchnia władza oddziałów powstańczych musiał się cały czas ukrywać.

Ostatnim przywódcą Powstania Styczniowego był Romuald Traugutt, stracony w Warszawie przez Rosjan.

Powstanie miało charakter wojny partyzanckiej, stoczono ok. 1200 rozproszonych potyczek, ale ani jednej większej bitwy, zginęło ok. 30 tys. uczestników. Nie nadeszła żadna pomoc z zagranicy, na jaką liczone, zwłaszcza z Francji. Powstanie objęło całe Królestwo, znaczną część Litwy oraz Wołyń i trwało z większą intensywnością ponad rok, a rozproszone oddziały partyzanckie walczyły jeszcze do jesieni 1864 r.

11 Listopada - Dzień Niepodległości Polski (obchodzony pierwszy raz jako święto narodowe w 1937 roku)

W dniu **11 listopada 1918 r.** Marszałek francuski Ferdynand Foch w imieniu państw sprzymierzonych podyktował delegacji niemieckiej warunki z zakończenia działań wojennych. Niemcy podpisały rozejm. Było to w wagonie kolejowym niedaleko Compiègne pod Paryżem. W ten sposób **zakończyła się I Wojna Światowa**. Brały w niej udział 33 państwa; w czasie jej trwania zmobilizowano 70 milionów ludzi, 10 milionów poniosło śmierć, a prawie 20 milionów zostało rannych. Upadły 3 cesarstwa, zniszczono dorobek, na który pracowały całe pokolenia.

Dzień 11 listopada 1918 roku był przełomowym momentem w dziejach Europy, ale przede wszystkim w dziejach Polski.

W miesiącach poprzedzających koniec wojny okupowanymi przez wojska niemieckie terenami byłego Królestwa Polskiego, zarządzała Rada Regencyjna Królestwa Polskiego: *Regentschaftskönigreich Polen*, utworzona przez II Rzeszę Niemiecką, w imieniu mocarstw Centralnych (Niemiec i Austrii).

Dnia 10 listopada 1918 r. do Warszawy powrócił Józef Piłsudski, internowany (to znaczy uwięziony) przez Niemców od lipca 1917r. (w twierdzy) w Magdeburgu. Niemcy wypuścili Piłsudskiego w nadziei, że Polska stanie się buforem między pograżoną w

rewolucji Rosją a Niemcami.

Piłsudski miał za sobą długą pracę konspiracyjną, organizacyjną i walkę w I Wojnie światowej na czele utworzonych „Legionów”: polskich sił zbrojnych utworzonych na terenie zaboru Austrii i Niemiec. Celem działania Piłsudskiego było niezmiennie odzyskanie niepodległości Rzeczypospolitej. Piłsudski dobrze znał wojskowych niemieckich, jako dowodząca „Legionów”.

W dniu **11 listopada**, Rada Regencyjna powierzyła naczelne dowództwo wojsk polskich, (to znaczy część zwierzchniej czyli najwyższej władzy państwowej), Brygadierowi **Józefowi Piłsudskiemu** (odebrała to dowództwo niemieckiemu generałowi von Beselerowi).

11 listopada, dzień przekazania władzy nad wojskiem, najwyższej władzy państwowej, powszechnie uznanemu Józefowi Piłsudskiemu, organizatorowi Legionów, został ogłoszony Dniem Niepodległości Polski (oficjalnie w 1937 roku)

Deklaracja Rady Regencyjnej przekazująca w ręce Józefa Piłsudskiego władzę nad wojskiem

Warszawa, 11 listopada 1918 r.

Rada Regencyjna do Narodu Polskiego.

Wobec grożącego niebezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego, dla ujednoczenia wszelkich zarządzeń wojskowych i utrzymania porządku w kraju, Rada Regencyjna przekazuje władzę wojskową i naczelne dowództwo wojsk polskich, jej podległych, Brygadierowi Józefowi Piłsudskiemu.

Po utworzeniu Rządu Narodowego, w którego ręce Rada Regencyjna, zgodnie ze swymi poprzednimi oświadczeniami, zwierzchnią władzę państwową złoży, Brygadier Józef Piłsudski władzę wojskową, będącą częścią zwierzchniej władzy państwowej, temuż Rządowi Narodowemu zobowiązuje się złożyć, co potwierdza podpisaniem tej odezwy.

Aleksander Kakowski, Józef Ostrowski, Zdzisław Lubomirski, Józef Piłsudski

W tym czasie w Niemczech wrzała rewolucja: w Berlinie, Kilonii tworzone były Rady Robotników i Żołnierzy.

Mianowany Dowódcą wojska polskiego Piłsudski zaproponował niemieckim władzom wojskowym pozostającym w Warszawie i w Królestwie Polskim, by jak najszybciej wyjechali do Niemiec przed możliwym rozpoczęciem się zamieszek w Polsce.

Niemieckie wojsko w kilka dni opuściło Polskę. Przed wyjazdem do Niemiec Polacy rozbrajali żołnierzy niemieckich przejmując broń, sprzęt wojskowy, koszary i twierdze z zapasami wojskowymi.

Józef Piłsudski rozpoczął natychmiast wzmocnienie Wojska Polskiego.

Odbudowane Wojsko Polskie już wkrótce (w 1920r.) obroniło niepodległość Polski.

W dniu 14 listopada Rada Regencyjna Królestwa Polskiego rozwiązała się w oparciu o własne prerogatywy, dekretem.

Na podstawie ostatniego dekretu Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego, 14 listopada, władzę naczelną (już nie tylko nad wojskiem) w Królestwie Polskim objął Józef Piłsudski. Tym samym Józef Piłsudski stał się "regentem" Królestwa Polskiego.

W dniu 22 listopada Józef Piłsudski przyjął prerogatywy Naczelnika Państwa Polskiego, zmieniając Królestwo Kongresowe w wolną niepodległą Rzeczpospolitą Polską. Mimo zapisów w Konstytucji 3 Maja o monarchii, sukcesji tronu przez dynastię Wettynów, Naczelnik, wskrzesił Polskę jako republikę.

Cud nad Wisłą. *Zwycięska bitwa wojsk polskich z armia bolszewicka w obronie Polski*

Bitwa warszawska, nazywana **cudem nad Wisłą** – bitwa stoczona w dniach 12-25 sierpnia 1920 w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Uznana za jedną z przełomowych bitew w historii świata, zdecydowała o zachowaniu niepodległości przez Polskę i nierozprzestrzenieniu się rewolucji komunistycznej na Europę Zachodnią: Niemcy objęte były wówczas ruchami rewolucyjnymi.

Kluczową rolę w wojnie polsko-sowieckiej odegrał manewr Wojska Polskiego oskrzydający Armię Czerwoną przeprowadzony przez Naczelnego Wodza Józefa Piłsudskiego, wyprowadzony znad Wieprza, w kierunku północnym od Dębłina i Chełma, 16 sierpnia, przy jednoczesnym związaniu głównych sił bolszewickich na przedpolach Warszawy.

W dniu 15 sierpnia obchodzimy w Polsce Święto Wojska Polskiego, związane z rocznicą Bitwy Warszawskiej 1920, zwanej też Cudem nad Wisłą.

W tym dniu, w kościołach polowych odprawiane są msze święte w intencji żołnierzy, którzy oddali życie na polu chwały, a na cmentarzach odbywa się Apel Poległych. W Warszawie przed Grobem Nieznanego Żołnierza ma miejsce Honorowa Zmiana Warty z udziałem najwyższych władz państwowych.

15 sierpnia, dzień zwycięstwa w bitwie warszawskiej jest w Polsce również świętem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

Kto był pierwszym a kto ostatnim Prezydentem II Rzeczypospolitej?

Pierwszym wybranym w wyborach powszechnych Prezydentem II RP został, w 1922 prof. Gabriel Narutowicz. Profesor Gabriel Narutowicz powrócił do Polski ze Szwajcarii gdzie był znanym profesorem, konstruktorem elektrowni wodnych w Szwajcarii.

Ostatnim prezydentem wybranym w wyborach był Prezydent Ignacy Mościcki. Wybrany 4 czerwca 1926. 17 września 1939 opuścił Polskę i został internowany w Rumunii. Będąc obywatelem szwajcarskim wyjechał w grudniu 1939 roku do Szwajcarii gdzie zmarł.

Kiedy wybuchła II wojna światowa ?

Rano **1 września 1939** roku wojska niemieckie zaatakowały Polskę (liczebność wojsk niemieckich: 1,5 miliona żołnierzy)

Główne bitwy: **Obrona Westerplatte** (garnizon polski w Gdańsku. Tu zaczęła się wojna 1 -7 wrzesień), **obrona Warszawy** (kapitulacja 28 września), **Bitwa nad Bzurą**.

Ostatnie walki miały miejsce w październiku 1939 r. Ostatnia bitwa kampanii Wrześniowej pod Kockiem na Lubelszczyźnie, stoczona od 2 – 6 października przez ugrupowanie generała Kleeberga.

Dnia **17 września 1939** wojska sowieckie wkroczyły na teren wschodniej II Rzeczypospolitej na mocy Paktu Ribbentrop – Mołotow (liczebność wojsk sowieckich w pierwszych dniach października na terenie RP: 2,5 miliona)
Główne bitwy: **Obrona Grodna** (20-22 wrzesień), **bitwa pod Szakiem** (28-29 wrzesień), **bitwa pod Wytyczno** (1 październik)

Teren II Rzeczypospolitej został podzielony: 49% Związek Sowiecki, 51% Niemcy. Niemcy utworzyli na terenie części okupowanej Polski Generalne Gubernatorstwo. Generalne Gubernatorstwo zarządzane było przez generalnego gubernatora Hansa Franka. W Polsce nie doszło do utworzenia żadnych kolaboracyjnych struktur władzy co stanowiło wyjątek we wszystkich krajach okupowanych przez III Rzeszę.

Od końca września 1939 na terenie Polski i w całej Europie: od Mińska po Pireneje, walczyła z Niemcami Armia Krajowa - zorganizowane oddziały podziemnej armii polskiej. AK w szczytowym, 1944 roku, liczyła 350 000 – 400 000 żołnierzy. Niemcy do walki z podziemną polską armią na terenach okupowanej Polski musieli stacjonować do 1 miliona żołnierzy. Polskie Państwo Podziemne przetrwało do końca okupacji.

Rząd Polski: Prezydent, Ministrowie przekroczyli granice Rzeczypospolitej udając się do Rumunii 17 września, już po wkroczeniu wojsk sowieckich na teren Rzeczypospolitej. Wraz z Rządem wywieziono z Polski skarb narodowy, skarby Wawelu. Po kilku tygodniach powstał najpierw we Francji, a po zajęciu Francji przez Niemców w Anglii, Rząd Rzeczypospolitej Polski na Uchodźstwie z Naczelnym Wodzem, premierem i ministrami. Władze RP postawiły sobie za cel walkę z agresorem do pełnego zwycięstwa i odzyskania niepodległości Polski w granicach sprzed wybuchu II Wojny Światowej.

Władze RP na Uchodźstwie posiadały uznanie Aliantów - koalicji anty-hitlerowskiej do lipca 1945. Po tej dacie były uznawane przez niewielką liczbę państw (Irlandia, Hiszpania, Watykan).

We Francji i w Anglii zorganizowane zostały regularne oddziały Wojska Polskiego: z lotnictwem i marynarką wojenną. W 1990 roku ostatni Prezydent RP na Uchodźstwie przekazał insygnia RP nowo wybranemu Prezydentowi III RP w Warszawie.

Wojsko Polskie stacjonowane w Wielkiej Brytanii brało udział w inwazji Francji w 1944 roku, wyzwoleniu północnej części Francji, Belgii i Holandii. Pod dowództwem generała Maczka żołnierze Wojska Polskiego zakończyli swój szlak bojowy w Wilhelmshaven – porcie wojennym Niemiec.

Po ewakuacji z Syberii wywiezionych tam przez sowietów i więzionych obywateli polskich, utworzona została w Iraku, w 1943 roku, Armia Polska: 2 Korpus Polski. Pod dowództwem generała Andersa brała ona udział w wyzwolaniu Włoch w 1944 roku.

W Związku Sowieckim władze sowieckie z obywateli przedwojennej Rzeczypospolitej zorganizowały I Armię Wojska polskiego a po wkroczeniu na teren przedwojennej Polski również II Armię Wojska Polskiego.

Żołnierze ci brali udział w szlaku bojowym Armii Sowieckiej na Berlin. Oddziały polskie wyzwalały Berlin i jako jedyni nie sowioci brali udział w defiladzie zwycięstwa w Moskwie.

Główne bitwy II wojny światowej w których uczestniczyli żołnierze Wojska Polskiego

Bitwa o Anglię – lotnicy polscy m.in. Dywizjonu 303, lipiec – październik 1940 rok

Bitwa o Monte Cassino, Armia Polska pod dowództwem Generała Władysława Andersa, maj 1944, Włochy

Walki w północnych Włoszech. Wyzwolenie Bolonii kwiecień 1945. Armia Generała Władysława Andersa

Bitwa w Normandii, sierpień 1944. „Zamknięcie korka pod Falaise” - odcięcie uciekającym z zachodniej Francji (Bretanii) wojskom niemieckim drogi ucieczki. Generał Stanisław Maczek.

Wyzwolenie miasta Bredy w Holandii, 1944. Generał Stanisław Maczek.

Kiedy wybuchło Powstanie Warszawskie ?

1 sierpnia 1944 o godzinie „W”: 17.00.

Powstanie według planów miało rozpocząć się w chwili wkraczania sowieckich wojsk do Warszawy.

Powstanie warszawskie było wystąpieniem zbrojnym w okupowanej przez wojska niemieckie Warszawie zorganizowanym przez Armię Krajową (zbrojne oddziały podporządkowane Rządowi Polskiemu na emigracji), połączonym z ujawnieniem się i oficjalną działalnością najwyższych struktur Polskiego Państwa Podziemnego w Kraju.

Od strony militarnej powstanie było wymierzone przeciwko Niemcom, jednak jego głównym celem była próba ratowania powojennej suwerenności, a być może także niepodległości Polski, poprzez odtworzenie w stolicy Polski legalnych władz państwowych będących naturalną kontynuacją władz przedwojennych. Miało to uniemożliwić narzucenie Polsce marionetkowych władz uzależnionych od Związku Radzieckiego, którego wojska właśnie zbliżały się do Warszawy.

W Warszawie działał przedstawiciel Rządu w Londynie na Kraj oraz Dowódca Oddziałów Zbrojnych w Kraju.

W czasie walk zburzonych zostało ok. 25% zabudowy miasta (pod koniec wojny ok. 85% miasta leżało w gruzach).

Powstanie trwało 63 dni i chociaż Warszawa legła w ruinach to myśl o obowiązku walki o niepodległą Polskę w każdych, nawet najbardziej beznadziejnych warunkach do dziś jest żywa.

Polska po 1944 roku. Jalta 1945 . Rzady komunistów tzw „Polska Rzeczpospolita Ludowa”

Wkraczając na tereny okupowane przez Niemców w 1939 roku, sowioci zainstalowali w Lublinie, 22 lipca 1944 roku gotowy „rząd” prokomunistyczny w postaci „Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego” (PKWN). Oczywiście nie miał nic wspólnego z uznawaniem od wybuchu wojny przez koalicję antyhitlerowska, legalnie istniejącym Rządem RP na Uchodźstwie w Londynie.

W Jaltie w lutym 1945 roku, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone były zmuszone uznać roszczenia sowietów do terytorium na wschód od rzeki Bug. Armia Czerwona zajęła już w tym czasie te tereny w pogoni za Niemcami. Umowa w Jaltie między Stanami Zjednoczonymi, Anglią i Związkiem Sowieckim przewidywała przesunięcie granic Polski na zachód kosztem Niemiec. Nowe

granice Polski zostały potwierdzone w Poczdamie w lipcu 1945 bez udziału Polaków. Przesiedlenie ludności niemieckiej z obecnie zachodniej Polski, tzw „Ziem Odzyskanych” również zostało zdecydowane na konferencji Poczdamskiej również bez udziału władz polskich, na mocy decyzji zwycięskich mocarstw kończących II wojnę Światową w Europie.

Tym samym Polska nie niesie prawnie żadnej odpowiedzialności przed Niemcami za ten stan rzeczy.

Potwierdzenie nowych granic Polski z Niemcami przewidziane było traktatem pokojowym. Do ostatecznego uznania granic na Odrze i Nysie Łużyckiej przez Niemcy doszło dopiero rok po zjednoczeniu Niemiec w styczniu 1992 roku.

„**Jałta**” w Polsce jest synonimem zdrady aliantów i prawie pięćdziesięcioletniego podziału Europy na strefę wpływów sowieckich i wolny świat zachodni.

Terror stalinowski a potem sowiecki w PRL-u zmieniał natężenie, lecz pierwszoplanowym hamulcem w dążeniach do odzyskania niepodległości Polski była obawa społeczeństwa o zbrojną interwencję wojsk sowieckich, w tym stacjonującej w Polsce tzw. Północnej Grupy Wojsk, liczących do 400 000 żołnierzy, tzn w liczebności porównywalnej ze stanem armii hitlerowskiej stacjonującej w Polsce czasie wojny.

Niepokoje społeczne objawiające się paleniem Komitetów partii pro-sowieckiej, i atakami na znienawidzoną „milicję” miały miejsce co kilka lat: w 1956 (Poznań), w 1968 (Warszawa), w 1970 (Gdańsk, Szczecin i reszta Wybrzeża), w 1976 (Radom, Ursus) w 1980 (Gdańsk i cała Polska. Powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”)

Rok założenia Związku Zawodowego Solidarność lub z czym kojarzy się Sierpień 1980 ?

Związek Zawodowy „Solidarność” został założony na podstawie Porozumień w Gdańsku kończących 14 dni strajku w sierpniu 1980 roku w Stoczni Gdańskiej.

Strajkujący wystąpili z 21 żądaniami, wśród których było żądanie prawa na utworzenie niezależnego od władz związku zawodowego.

Fala strajków obejmowała w końcu sierpnia 1980 bardzo dużą część Polski. Podobne Porozumienia kończące strajki w Szczecinie i na Śląsku, w Jastrzębiu, zostały podpisane przez Komitety Strajkowe z przedstawicielami ówczesnych władz dla potwierdzenia Porozumień w Gdańsku.

Porozumienia gdańskie podpisał Lech Wałęsa i ówczesny wicepremier rządu PRL Mieczysław Jagielski ze strony władz.

Z jakim wydarzeniem kojarzy się 13 grudzień ?

13 grudzień 1981: wprowadzenie Stanu Wojennego przez generała Jaruzelskiego. Delegalizacja pierwszej Solidarności.

O północy 13 grudnia 1981 wprowadzony został stan wojenny. Przywódcy Solidarności zostali internowani (uwięzieni bez sadu), na ulice miast wkroczyło wojsko w czołgach i transporterach opancerzonych. Zawieszona została komunikacja telefoniczna.

Wprowadzono obowiązkowe przepustki pozwalające na wychodzenie z miejsc zamieszkania w nocy. Rano w państwowej telewizji pojawił się Wojciech Jaruzelski i ogłosił powołanie WRON. Solidarność została zdelegalizowana.

Oddziały ZOMO pacyfikowały próbujące strajkować zakłady pracy. MSW zezwoliło na użycie broni i wkrótce (16 grudnia) padł rozkaz strzelania do górników w kopalni "Wujek". Zginęło 9 górników, a 21 zostało rannych. Następnego dnia ogień został otwarty podczas solidarnościowych protestów w Gdańsku. Zginęła jedna osoba, a dwie zostały ranne.

Do 28 grudnia wszystkie strajki zostały rozbite.

Wymień nazwiska prezydentów RP po 1989 roku ?

Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję i może być wybrany tylko na dwie kadencje. Zgodnie z Konstytucją, Prezydent to najwyższy przedstawiciel polskich władz, gwarant ciągłości władzy państwowej, najwyższy organ państwa w zakresie władzy wykonawczej, czuwa nad przestrzeganiem postanowień i przepisów Konstytucji, zwierzchnik Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Wojciech Jaruzelski 31 grudnia 1989 – 22 grudnia 1990. Wybrany przez Zgromadzenie Narodowe: posłów Sejmu i Senatorów.

Lech Wałęsa, (22 grudnia 1990 – 1995), był prezydentem 1 kadencję. **Pierwszy wybrany w wyborach powszechnych Prezydent III RP**. Na ceremonii przyjęcia przysięgi w grudniu 1990, nastąpiło przekazanie insygniów II Rzeczypospolitej przez Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie: insygnia Orderu Orła Białego i Orderu Odrodzenia Polski, pieczęcie prezydenckie, sztandar prezydencki, oryginał konstytucji kwietniowej z 1935 r., które we wrześniu 1939 r. Prezydent Ignacy Mościcki wywiózł za granicę.

Aleksander Kwaśniewski (1995-2005), był Prezydentem 2 kadencje. Sojusz Lewicy Demokratycznej.

Lech Kaczyński (2005 - 10 kwietnia 2010, zginął w katastrofie pod Smoleńskiem) Prawo i Sprawiedliwość. Prawica.

Bronisław Komorowski (2010 -) Platforma Obywatelska. Centrum post-Solidarnościowe. Działal w opozycji w czasach PRL-u. Aktywny członek „Solidarności”.

Data wstąpienia Polski do NATO ?

12 marca 1999 r. w małym miasteczku Independence w amerykańskim stanie Missouri ówczesny szef polskiej dyplomacji Bronisław Geremek przekazał na ręce Sekretarz Stanu USA Madeleine Albright akt przystąpienia Polski do Traktatu Północnoatlantyckiego. Tym aktem Polska stała się formalnie stroną Traktatu - członkiem Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Data wstąpienia Polski do Unii Europejskiej ?

Od **1 maja 2004 roku** Polska jest pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej.

Po upadku systemu komunistycznego i rozpoczęciu demokratycznych przemian w 1989 roku, Polska miała przed sobą cztery podstawowe cele do osiągnięcia. Dwa z nich dotyczyły spraw wewnętrznych - demokratyzacja struktur politycznych państwa i wprowadzenie gospodarki rynkowej. Natomiast w polityce zagranicznej na plan pierwszy wysunęły się dwa zadania uznawane za podstawowe dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Polski: włączenie się do struktur NATO - w sferze wojskowej, oraz integracja z Unią Europejską jako podstawa stabilizacji gospodarczej, społecznej, technologicznej i prawnej.